

**KIITOS
PALAUTTEESTA**
Lukijoiden mielestä Emäntälehden 2/04 kiinnostavin juttu oli Ruokapiiri: puhdasta purtavaa ilman välikäsiä. Palautteen lähettäneiden kesken arvottiin 2 kpl

Emäntälehden Monessa mukana -sivuilla julkaistaan yhdistysten lähettämiä kuvia ja juttuja. Nämä kuvat on julkaistu lehdessä vuonna 2004.

**KIITOS
PALAUTTEESTA!**

Lukijoiden mielestä Emäntälehden 1/04 kiinnostavin juttu oli Vetovastuussa. Palautteen lähettäneiden kesken arvottiin 3 kpl marattojen Kulttuurikeitoksia-kirjaa. Sen saivat Eeva Peltola Rauhasta, Elenita Salonen Tampereelta ja Mirjam Tupasela Niinikoskelta.

Graafinen suunnittelu Marttaliitto ry | Katja Kuittinen
Painopaikka F.G.Lönnberg 2005

Sisällysluettelo

4	Iloa ja turvaa martoissa
6	Toiminta-alue ja jäsenistö
8	Kotitalousneuvonta
14	Järjestötoiminta
15	Erityishankkeet
21	Tiedotustoiminta
22	Julkaisut ja neuvonta-aineistot
24	Pohjoismainen ja muu kansainvälinen toiminta
26	Koulutuspäivät
28	Talous
32	Hallinto ja toimielimet
32	Marttaliiton hallitus
32	Tilintarkastajat
32	Työryhmät
33	Marttajärjestön luottamusmiehet
33	Kokoukset
34	Aloitteet, lausunnot ja kirjelmät
35	Marttaliiton edustukset ja yhteistoiminta
36	Marttaliiton toimihenkilöt
36	Marttaliiton ansiomerkit
38	Marttaliiton kunniajäsenet
38	Marttapiiriliittojen toiminta 2004
41	Marttapiiriliitot
45	Taulukot
45	Marttajärjestön jäsenet 2004
46	Marttapiiriliittojen toiminta 2004
46	Marttayhdistysten toiminta 2004

Iloa ja turvaa martoissa 2004

”SIIVOA KOMERO, JOS HALUAT VIETTÄÄ joulun siellä” oli tiedotusvälineissä usein lainattu lause lokakuussa ilmestyneestä Martan joulukirjasta. Teemakauden Iloa ja turvaa martoissa toinen toimintavuosi oli hyvä päättää suosituksi nousseen jou-

lukirjan ajatuksiin. Koti, ihmissuhteet, yhdessä tekeminen ja vaikuttaminen ovat elämän turvallisuuden tekijöitä ja ilon lähteitä. Osaaminen tuo onnistumisen iloa, mutta yhtä tärkeätä on löytää omalle tekemiselle rajat. Sopusoinnun löytämiseksi ja arjen hallinnan turvaamiseksi tarvitaan ajoittain myös ajankäytön ja osaamisen uudelleen arviointia. Päivittämisen tuloksena voi olla tarve hellittää perinteiden vaatimuksista ja omaksua uusia omaa ja läheisten elämää helpottavia toimintatapoja. Sama pätee myös järjestön toiminnassa. Jatkuvuuden edellytyksenä on taito luopua toiminnan esteiksi muodostuneista asioista ja luoda uusia nykyhetkeen ja nykyihmiselle sopivia toimintamuotoja.

Toimivat ja ajanmukaiset rakenteet ovat edellytyksenä elinvoimaiselle ja ajan haasteisiin vastaavalle marttajärjestölle. Yhdessä toimiminen on parhaimmillaan silloin, kun avoimuus, mahdollisuus vaikuttaa ja tiedonkulku ovat esteettömiä.

TAATELIKAKKU

3 dl vettä
1 pkt taatelia
1 1/2 dl sokeria
200 g voita tai margariinia
2 munaa
1 dl vahvaa kylmää kahviuomaa
4 dl vehnäjauhoja
1 tl leivinjauhetta
1 tl soodaa
2 tl vanilliinisokeria

Keitä vesi, paloitetu taateli ja sokeri so-seeksi. Lisää lämpimään seokseen rasva. Anna seoksen jäähtyä hetki. Sekoita joukkoon yksitellen munat, sitten kahvi ja lopuksi jauho-kohotusaineseos ja vanilliinisokeri. Kaada taikina voideltuun rengasvuokaan (1,5 l) ja paista 175 asteessa noin tunti.

Tämän herkullisen taatelikakun ohje on Martan joulukirjasta.

Vuoden 2004 aikana jatkettiin sääntöuudistusprosessia ja järjestöhanketta suunnitelmien mukaisesti. Molempien toimintojen tavoitteina oli edistää yhdistysten toimintaa ja parantaa tiedonkulkua ja yhteyttä jäsenistöön. Vuoden 2004 aikana yhtenäisen jäsenluettelon valmistuminen teki mahdolliseksi postittaa jokaiselle martalle järjestön ensimmäinen yhtenäinen jäsenkortti. Kortin avulla lähes 50 000 jäsentä pystyy nauttimaan myös yhä laajenevasta jäsenetuvalikoimasta.

Väestön terveyden edistäminen, riittävä liikunta ja painonhallinta olivat asioita, jotka haastoivat sekä martat että muut avoimeen neuvontaan osallistuneet miettimään omaa ravitsemustaan ja elintapojaan. Kasvisten käytön lisääminen, lihan monipuolinen käyttö ja ruoan turvallisuus olivat vuoden 2004 neuvontasisältöjä. Luonto on ehtymätön ilon tuottaja ja myös ruuan lähde. Luonnossa liikkumiseen innostettiin opastamalla luonnonantimien käyttöön. Suosituilla Elinvoimaa ikäihmisille -kursseilla käsiteltiin vanhentumisen tuomia muutoksia ruokavalioon ja valmistettiin monipuolista ruokaa.

KODIN RAHATALOUTEEN LIITTYVIEN ongelmien määrä Suomessa on kasvanut. Kodin talouden ja kuluttaja-asioiden neuvonnassa parannettiin kodin raha-

asioiden hoitoa ja lisättiin kuluttajien oikeudellisia tietoja. Talousneuvonta on keskittynyt erityisesti nuoriin, työttömiin ja nuoriin perheisiin.

Hyvä, turvallinen elinympäristö on jokaiselle ihmiselle tärkeä. Neuvonnassa korostettiin taitoja, joilla voi vaikuttaa elinympäristön viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja terveellisyyteen. Ilmasto-viestintähankkeessa opiskeltiin ilmastomuutokseen vaikuttavista tekijöistä. Käytännönläheisen neuvonnan ohjaamana jokainen pystyy vaikuttamaan ilmastomuutokseen ja olemaan mukana toteuttamassa kestävän kehityksen mukaista elämäntapaa.

Hakevassa neuvonnassa erityisryhmien osuus oli kasvava. Arki-hankkeessa tuettiin kotitalousneuvonnan keinoin avoimuudessa olevia päihde- ja mielenterveyskuntoutujia. Koulutuksen sisältö suunniteltiin yhdessä mielenterveysalan ja päihdehuollon henkilökunnan kanssa osallistujien toiveet huomioon ottaen. Kotitalousneuvontaa maahanmuuttajille -hankkeessa tavoitteena oli maahanmuuttajanaisten syrjäytymisen ehkäiseminen. Suomessa asumista helpotettiin oppimalla ruuanlaittoa, tekemään kuluttajana viisaita valintoja ja ymmärtämään suomalaista elämäntapaa. Ilahduttavaa on ollut myös maahanmuuttajien kiinnostus marttojen järjestötoimintaa kohtaan.

Toiminta-alue ja jäsenistö

MARTTALIITON TOIMINTA-ALUEENA ON koko maa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Keskuspaikkana oli Helsingin kaupunki. Marttaliiton jäseninä oli 16 rekisteröityä marttapiiriliittoa, joilla kullakin on oma toimistonsa.

JÄSENIÄ 31.12.2004 **47 950**

- ▶ joista nuorisojäseniä (alle 15 v.) **1 271**
- ▶ Rekisteröityjä marttayhdistyksiä **1 225**
- ▶ Marttakerhoja **258**
- ▶ Toimintayksiköjä yhteensä **1 483**
- ▶ Toiminta-alueita (kuntia) **338**

MARTTAPIIRILIITOT

1 Etelä-Hämeen
Martat ry | Hämeenlinna

2 Etelä-Karjalan
Marttapiiriliitto ry
Lappeenranta

3 Etelä-Savon
Marttapiiriliitto ry
Mikkeli

4 Itä-Hämeen
Martat ry | Lahti

5 Kainuun Martat ry
Kajaani

6 Keski- ja Etelä-Pohjan-
maan Marttapiiriliitto ry
Kokkola

7 Keski-Suomen
Martat ry | Jyväskylä

8 Kymenlaakson
Marttapiiriliitto ry
Kouvola

9 Lapin Martat ry
Rovaniemi

10 Pirkanmaan
Martat ry | Tampere

11 Pohjois-Karjalan
Martat ry | Joensuu

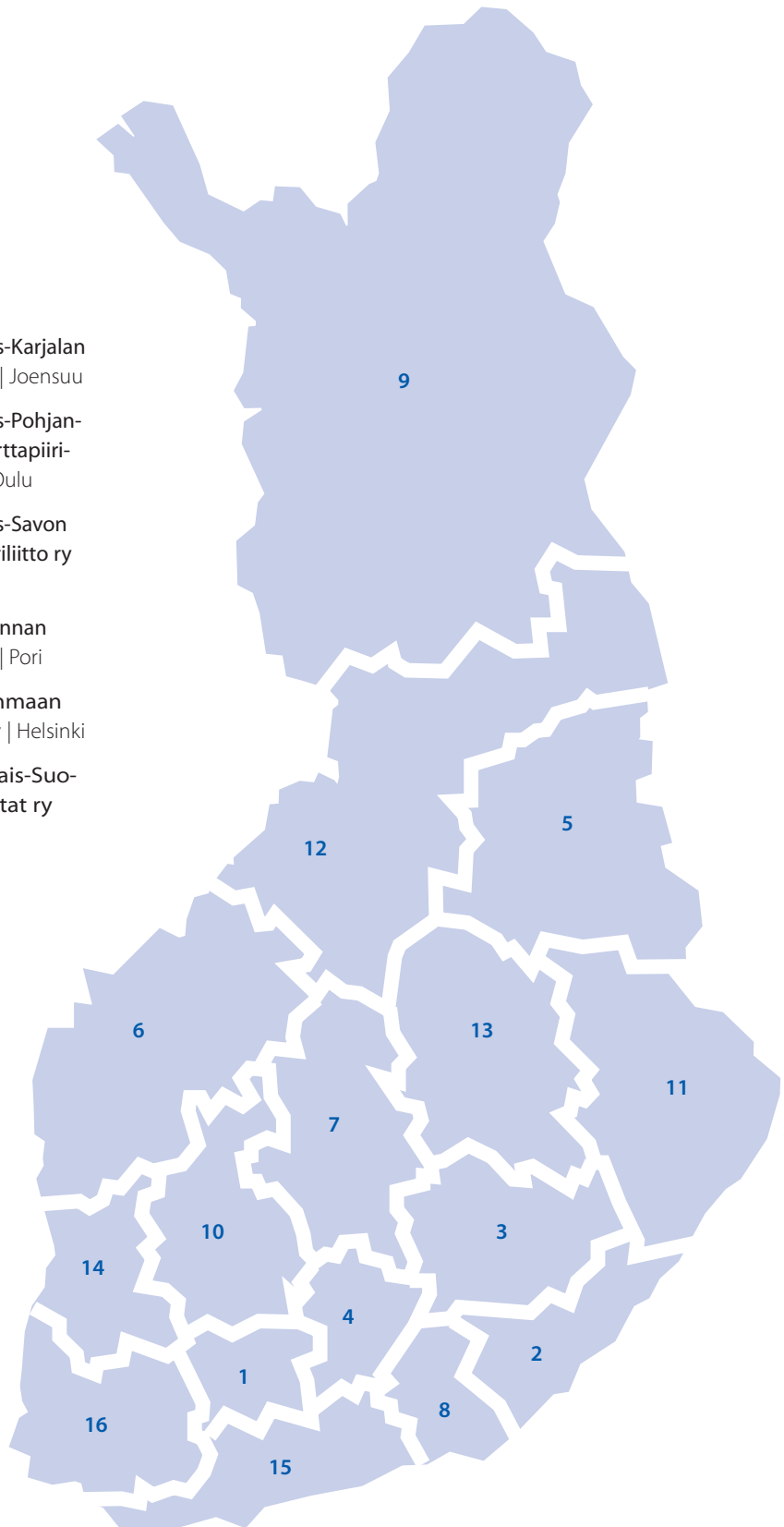
12 Pohjois-Pohjan-
maan Marttapiiri-
liitto ry | Oulu

13 Pohjois-Savon
Marttapiiriliitto ry
Kuopio

14 Satakunnan
Martat ry | Pori

15 Uudenmaan
Martat ry | Helsinki

16 Varsinais-Suo-
men Martat ry
Turku

Kotitalousneuvonta

TULOSALUEET | *Ruoka ja ravitsemus*

Ruoka- ja ravitsemusneuvonnan pääta-voite oli väestön terveyden edistäminen. Neuvonnassa korostettiin erityisesti kasvisten terveysvaikutuksia, perunan käytön lisäämistä, lihan monipuolista käyttöä sekä ruoan turvallisuutta. Neuvonnassa kannustettiin myös riittävään liikuntaan ja painon hallintaan. Luonnonantimien käyttöön ja luonnossa liikkumiseen innostettiin antamalla neuvontaa villivihanneksista, sienistä ja marjoista.

Tulosalueen teemana oli Hyvää suomalaista ruokaa. Marttaliitto vastasi projektien yleissuunnittelusta ja tuotti neuvonta-aineistoa. Järjestön Iloa ja turvaa martoissa -teemakautta toteutettiin kertomalla turvallisesta ruoasta ja oikeista työtavoista ruoanvalmistuksessa. Piirilii-toissa järjestettiin kursseja, pidettiin luentoja ja annettiin henkilökohtaista neuvontaa. Kurssitarjonnasta peruna- ja kasvisruokakurssit olivat hyvin suosittuja.

Emäntälehdessä ja Marttaliiton internet-sivuilla käsiteltiin ajankohtaisia ruoka- ja ravitsemus-aiheita. Kotisivujen kautta kotitalousneuvonnalle tuli kysy-

myksiä mm. punajuuren ja ruusukvitte-
nin käytöstä, hapanleivän teosta ja sien-
ten tunnistamista kuvasta. Tiedotusväli-
neille annettiin haastatteluja mm. pula-
ajan ruoasta, villivihanneksista, syksyn
sienitilanteesta ja jouluvalmisteluista ja
joulustressin välttämisestä.

Marttojen valtakunnallista sienipäivää
vietettiin lauantaina 28.8. yhteistyössä
Arktiset Aromit ry:n kanssa. Päivän ai-
kana järjestön sienineuvojat antoivat yrt-
ti-, marja- ja sienineuvontaa 22 paikka-
kunnalla. Tapahtumissa kävi yli 11 000
asiakasta. Helsingin Kauppatorin 30-
vuotista sienineuvontaa juhliittiin työn
merkeissä 6.9. Sienimartan diplomin
suoritti syksyn aikana 9 marttaa Pohjois-
Karjalasta, Satakunnasta ja Uudeltamaal-
ta. Yhteistyö UPM-Kymmene Metsän
kanssa jatkui sienineuvonta- ja Nainen
metsänomistajana -aiheista.

Marttaliiton kotisivuille koottiin
Luonnosta sinulle -teeman alle noin 200
reseptin arkisto. Luonnosta sinulle -tie-
dotuskampanjaan toimitettiin 85 lehtituj-
tua, joita julkaistiin Etelä-Savon, Itä-
Hämeen, Etelä-Hämeen, Kymenlaak-

LOHKOPERUNAT

8-10 perunaa
1 tl rosmariinia
1 tl timjamia
1/2 tl mustapippuri-
rouhetta
1 tl yrttisuolaa
1 rkl rypsiöljyä

Pese perunat ja leik-
kaa ne venemäisiksi
lohkoiksi. Yhdestä pe-
runasta tulee noin
kuusi lohkoa. Laita
lohkot uunivuokaan.
Lisää niiden päälle öljy
ja mausteet, sekoita
hyvin. Paista 225 as-
teessa 45 minuutista
tuntiin.

*Ote Perunasta monen-
laista -kirjasta*

son, Pohjois-Karjalan ja Satakunnan alueen lehdissä. Kampanja toteutettiin yhteistyössä ko. marttapiiriliittojen ja Arktiset Aromit ry:n kanssa.

Perunasta monenlaista sekä Pateet, terriinit ja timbaalit -kurssiaineisto valmistettiin ruokakursseja varten. Vuoden vihanneksesta, marjasta, sienestä ja yrtistä tehtiin lehtiset piiriliittojen ja marttayhdistysten käyttöön. Sienestäjille valmistui Katso mitä metsä antaa -sienikartta.

Arktiset Aromit ry:n ja Kuluttajaliiton kanssa tehtiin yhteistyössä MiniMoi-postikortit vuoden kasveista, vadelmasta, voitatista ja poimulehdestä.

Martoilta kysytään paljon neuvoja jouluvalmisteluihin. Lokakuussa ilmestyneestä Martan joulukirjasta löytyy vastaus moneen pulmaan. Kirjassa kerrotaan niin joulusiivouksesta, kukkien ja kuusen hoidosta kuin monien jouluherkkujen valmistamisesta.

TULOSALUEET |

Kodin talous ja kuluttaja-asiat

Tulosalueen tarkoituksena oli kotitalouksien taloudellisen turvallisuuden lisääminen. Neuvonnan avulla pyrittiin parantamaan kodin raha-asioiden ja riskien hallintaa sekä lisäämään kuluttajien oikeudellisia tietoja. Tavoitteena oli myös kodin puhtauden ja tekstiilien hoidon osaamisen kehittyminen sekä ympäristöasioiden ottaminen huomioon kaikessa kulu-

tuksessa, niin tuotteita ja palveluksia ostettaessa, käytettäessä ja käytöstä poistettaessa.

Neuvontaa toteutettiin Turvaa talouteksi -teeman avulla. Marttaliitto vastasi tulosalueen yleissuunnittelusta ja ohjasi sen toteutusta ja arviointia, tiedotti ajankohtaisista asioista, tuotti aineistoa ja järjesti koulutusta järjestön toimihenkilöille.

Marttapiiriliitot pitivät luentoja ja kursseja erilaisille asiakasryhmille kodin talous-, sijoitus-, laki- ja turva-asioista sekä kodinhoidosta yhteistyössä monien eri tahojen kanssa. Kodin raha-asiat ja kodin puhtauteen liittyvät teemat olivat hyvin esillä myös eri tiedotusvälineissä.

Marttaliitto tuotti yksityistalouden raha-asioista neuvontamateriaalia piiriliittojen neuvojien käyttöön. Kotisivuilla olevia taloussuunnitelmalomakkeita päivitettiin palvelemaan enemmän käyttäjien tarpeita. Taloussuunnitelmalomak-

Katso mitä metsä antaa -sienikartta.

keet sisältyivät myös Salon Seudun Puhelimen Allu-CD:hen, joka jaettiin maaliskuussa Salon Seudun Puhelimen 32 500 asiakkaalle maksutta. Raha-asiat oppaasta tehtiin päivitetty versio yhteistyössä Kuluttajaviraston, Marthaförbundetin ja Takuu-Säätiön kanssa. Lisäksi tuotettiin Mihin rahat kuluvat -julistet, Turvaa taloutesi -esite ja sekä Keittiön pienet työvälineet -opas. Neuvontaesitteet Ota kiinni rahoistasi, Koti siistiksi ja Pestään pyykkiä uudistettiin. Ennaltaehkäisevän talousneuvonnan kurssuja tuotettiin. Lisäksi teimme yhteistyötä Sampo Pankin kanssa kodin talous- ja lakiasioiden neuvonta-aineiston tuottamisessa marttapiirilijoille.

Kansainvälisen kuluttajan oikeuksien päivää vietettiin 17.3. yhteistyössä FIN-IFHEN kanssa järjestämällä Laurea-ammattikorkeakoulussa tapahtuma perheen ja kodin hyvinvoinnista nimeltään Kuluttaja- ja perhepolitiikan risteysasemalla. Laurea-ammattikorkeakoulun oppilaat kokosivat Tiedon ostoskori -näytteen, jossa oli esillä myös marttajärjestön toiminta. Seminaariosuudessa käytettiin Marttaliiton puheenvuoro aiheesta perheen hyvinvointi arjessa.

Valtakunnallista tapaturmapäivää vietettiin 13.8. Marttaliitto oli mukana päivän suunnittelussa ja toteutuksessa. Marttapiirilijot ja marttayhdistykset järjestivät tapahtumia omilla alueillaan.

Marttaliitto oli mukana Oikeusministeriön Velkiahallinta-työryhmän asiantuntijaverkostossa. Marttaliitto oli tausta-asiantuntijana yhdessä Kuluttajaviraston kanssa Yleisradion TV1:lla keväällä 2005 tulevassa Talousvalmentaja-ohjelmassa. Ohjelmassa jaetaan käytännönläheisiä neuvoja nuorille oman talouden parantamiseen. Marttaliitolla oli edustaja Kuluttajavalitus-lautakunnan 1. jaostossa.

Marttaliitto oli mukana Diakonia-ammattikorkeakoulun hallinnoimassa Oppimisfoorumi - jaettua asiantuntijuutta ammatilliseen kasvuun kuluttajakysymyksissä -hankkeen (Opas) ohjausryhmässä ja toteutuksessa. Tavoitteena oli tuottaa vuonna 2005 internetissä toimiva yhdistetty keskustelufoorumi sekä koulutus- ja materiaalipankki talous- ja velkasioiden kanssa työskenteleville ammatilaisille. Hankkeessa oli mukana myös Kaski-ryhmä, Kirkkohallitus, Marthaförbundet, Kuluttajavirasto, Minna-Maaria ja Juha Sipilä säätiö, Suomen Mielenterveysseura ja Velkaneuvonta.

Marttaliitto osallistui Terveystien edistämisen keskuksen koordinoimaan Järjestöjen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyö -hankkeeseen yhdessä Epilepsialiiton, Folkhälsanin, Invalidiliiton, Kilpirauhasliiton, Mannerheimin Lastensuojeluliiton, Sininauhaliiton, Suomen MS-liiton, Suomen Punainen Risti, Terveystien ry:n ja Vanhustyön Keskus-

HYVÄ VATKAIN:

- ▶ teho yli 150 W
- ▶ kevyt
- ▶ pysyy käyttövalmiina pystyssä kannallaan, jos työ välillä keskeytetään
- ▶ vispilät ja taikina-koukut helppo kiinnittää ja irrottaa
- ▶ portaaton nopeusdentsäätö
- ▶ tarpeeksi pitkä johto
- ▶ helppo puhdistaa
- ▶ hiljainen
- ▶ helposti säilytettävä.

Ote Keittiön pienet työvälineet -kirjasta.

liiton kanssa. Hankkeen painopisteet ovat ikäihmisten tapaturmien, liikuntatapaturmien ja alkoholiehtoisten tapaturmien ehkäisy. Hankkeessa tuotetaan neuvonta-aineistoa, koulutusta ja väestöviestintää.

TULOSALUEET | *Kotipuutarha ja ympäristö*

Tulosalueen päätavoitteena oli hyvä, turvallinen elinympäristö sekä ihmisen hyvinvointi. Neuvonnalla lisättiin niitä tietoja ja taitoja, joiden avulla voidaan vaikuttaa elinympäristön viihtyisyyteen, turvallisuuteen ja terveellisyyteen. Kotipuutarhaneuvonnassa opastettiin kasvien hoitoa ja painotettiin kasvien alku-perän merkitystä. Myös puutarhanhoidon ja luonto-ympäristön virkistyskäytön sekä yhdessä tekemisen tuottamaa iloa korostettiin. Kestävän kehityksen näkökulma tuotiin esille erityisesti jäte-neuvonnassa, jossa pääasiana oli jätteen vähentäminen.

Hyvää elinympäristön rakentamisen teemoina olivat Osallistuva vaikuttaminen, Iloa kotipuutarhasta ja ympäristöstä sekä Jätteen välttäminen. Marttaliitto vastasi neuvonnan yleissuunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta. Marttaliitto tuotti piiriliittojen neuvojen käyttöön täydennettävän Iloa turvallisesta kotipuutarhasta -kansion, jossa kalvosarjan ja oheismateriaalin avulla käsiteltiin turval-

lista kotipuutarhan hoitoa kaikkina vuodenaikoina.

Marttapiiriliitot järjestivät tavoitteiden toteuttamiseksi kursseja ja neuvontatilaisuuksia. Suosittuja aiheita olivat mm. Kotipihan kasvien valinta, Kestävät suomalaiset lajit ja lajikkeet, Turvallinen kasvinsuojelu ja Kotipihan kasvien leikkaus. Jäteneuvonnassa korostettiin vähemmän luontoa rasittavien kulutustotumusten omaksumista sekä neuvottiin

Suomalaiset kuluttavat tuloistaan 15 % liikenteeseen.

Mihin rahat kuluvat -juliste

Tänä vuonna
neuvojille Burkina
Fasoon hankittiin
45 polkupyörää.

jätteiden lajittelua ja kompostointia. Marttaliiton suunnittelija oli mukana 9 koulutustilaisuudessa kuuden marttapiiriliiiton alueella. Koulutustilaisuuksiin osallistui 206 henkilöä, joista 36 oli puutarhamarttoja.

Osallistuimme Ilmastonmuutoksen viestintäohjelman vuosiseminaariin 5.2., jossa Marttaliitto esitteli Ilmasta iloa -hanketta. Huhtikuussa pidetyn nuukuusviikon teemana oli asuminen ja rakentaminen.

TULOSALUEET | Kansainvälinen toiminta

Tulosalueen päätavoite oli toisten kulttuurien ymmärtämisen ja kunnioittamisen lisääntyminen, oman identiteetin selkiytyminen sekä globaalin oikeudenmukaisuuden tukeminen kehitysyhteistyön ja reilun kaupan avulla.

Osatavoitteita olivat maahanmuuttajien kotoutumisen ja arjen sujumisen helpottuminen, henkilökohtaisten kontaktien syntyminen suomalaisten marttojen ja alueen maahanmuuttajien välille sekä perheiden hyvinvoinnin kohottaminen kotitalousneuvonnan avulla Burkina Fasossa sekä Suomen lähialueilla.

Kaikki piiriliitot antoivat kotitalousneuvontaa maahanmuuttajille Raha-automaattiyhdistyksen, Marttaliiton ja marttapiiriliittojen rahoituksen tuella.

Muutamat marttapiiriliitot ja -yhdistykset tukivat naisten ryhmiä lähialueilla.

Uudenmaan Martat jatkoivat lastenko-dista lähteneiden lasten vapaa-ajankodin Mummilan tukemista Virossa. Hankkeeseen saatiin tukea ulkoasiainministeriöltä viimeistä vuotta, koska Viron siirryttyä EU:n jäseneksi yhteistyön muodot muuttuvat. Myös Pohjois-Savon Marttapiiriliiiton hanke Kouluruokailun kehittäminen Karjalan tasavallan alueella Pitkärannassa sai ulkoasiainministeriön tukea.

Naiset ja kehittyvä maaseutu -hankkeen toinen vaihe (2003-2005) jatkui Burkina Fasossa. Marttojen yhteistyökumppani Burkina Fasossa on Pag-La-Yiri -naisjärjestö. Edellisessä hankevaiheessa koulutetut viisitoista neuvojaa antavat edelleen kaksi kertaa vuodessa lisäkoulutusta 45 apuneuvojalle, jotka tukevat ravitsemus- ja hygieniakysymysten sekä ruoka-aineiden säilömisen opetusta kylissä. Neuvoille hankittiin 4 uutta mopoa. Yksi uusi kokoontumiskatos rakennettiin Gomboussougoun kylään. Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 1 586 neuvontatilaisuutta, joihin osallistui yli 20 000 henkilöä. Yleisimmät neuvonta-aiheet olivat: juomaveden puhtaus, lapsen ruokavalio vieroituksen aikana ja sen jälkeen, elinympäristön puhtaus, ruoka-aineympyrä, kuivurin käyttö bissap- ja inkiväärijuomien, kuskusin, kuivatun kalan ja kuivatujen vihannesten valmistuksessa. Hankesuunnittelu- ja evaluointimatkan tehtiin Burkina Fasoon 25.1.-2.2.2004.

Miten saan teräslusikat kiiltäviksi?

Jos teräksiset ruokailuvälineet ovat kirjavina, kiehauta ne vedessä, jossa on pyykinpesuainetta tai konetiskiä tarkoitettua pesuainetta. Huuhtelee ja kuivaa lusikat. Ruostumattomalle teräkselle on myös omia puhdistusaineita.

Neuvontapuhelimeen tullut kysymys ja vastaus, julkaistu Emäntälehdessä nro 4/2004.

Ulkoministeriön tiedotustueella teetetty Naisten askareita Burkina Fasossa -näyttely kiersi neljällä paikkakunnalla järjestön tilaisuuksissa, teemapäivissä ja Piirakasta pitsaan -seminaarin yhteydessä Säätytalolla. Näyttely on valmistettu marttapiiriliittojen ja -yhdistysten yhteiseen käyttöön ja on edelleen lainattavissa eri puolille Suomea.

NEUVONTAPUHELIN

Marttojen valtakunnalliseen maksulliseen neuvontapuhelimeen vastattiin 2 150 kertaa vuonna 2004. Eniten puhelin soi elo-syyskuussa säilöntäaikaan sekä joulun aikana. Puhelimeen vastasivat piiriliittojen toimihenkilöt. Neuvontapuhelimen kehittämisen mahdollisuuksia selvitettiin.

NUORISOTOIMINTA

Marttaliiton Karjalan Kulttuurirahastolta saaman avustuksen turvin marttapiiriliitot pitivät lapsille ja nuorille karjalaisen ruokaperinteen kursseja kaikkiaan 51. Kurseille osallistui yhteensä 731 lasta ja nuorta, joista poikia oli 289 ja tyttöjä 442. Kurseja on pidetty esimerkiksi marttojen pikkukokkikerhoille, iltapäiväkerhoille ja koululaisille talvi- kesä- ja syyslomilla.

Emäntälehdessä jatkui edellisten vuosien tapaan lapsille ja nuorille tarkoitettu Pikkukokki-osasto. Palstan aiheina ovat olleet mm. käsityö-, askartelu- ja leipomisasiat. Myös www-sivujen nuorisotoimintapalstalla oli eri vuodenaikaan sopivia askartelu- ja leivontaohjeita.

NÄYTTELYT JA TAPAHTUMAT

► Vero2004-messuilla 21.1. oltiin mukana teemalla kotitalouksien kulutusmenot.

► Emäntälehdellä oli messuosasto Oma Piha -messuilla 1.-4.4. Helsingissä.

► Marttojen kesäpäiviä vietettiin Kälviällä 7.-8.8. Keski- ja Etelä Pohjanmaan Marttapiiriliitto hoiti päivien järjestelyt. Päiville osallistui nelisensataa marttaa.

► Piirakasta pitsaan, nauriista nuudeleihin - kulttuurit kohtaavat keittiössä -seminaari pidettiin 16.10. Säätytalolla. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Kalevalaisten Naisten Liiton, Opintotoiminnan Keskusliiton, Uudenmaan Marttojen ja Tapaseuran kanssa.

► Martoilla oli messuosasto Upea Ikä - messuilla 22.-24.10. Helsingin Messukeskuksessa. Osastolla oli Marttaliiton, Emäntälehden ja Uudenmaan Marttojen edustajia. Osastolla annettiin tietoa martoista ja esiteltiin marttajärjestön toi-

mintaa sekä esiteltiin järjestön tuotteita.

► Helsingissä 26.-28.11. pidetyille ruokamessuille osallistuttiin yhteistyössä Uudenmaan Marttojen kanssa.

Järjestötoiminta

TOIMIMINEN KANSALAI SJÄRJESTÖSSÄ tarjoaa tietoja ja taitoja sekä mahdollisuuksia yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Marttajärjestö edistää myös naisten välisten vuorovaikutusverkostojen muodostumista ja entistä tasa-arvoisemman yhteiskunnan kehittymistä. Marttaliitto tukee jäsenistönsä oppimista sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen kehittymistä ja aktiivista tietojen ja osaamisen vaihtamista.

Piiriliittojen järjestämässä järjestötoiminnan koulutustilaisuuksissa syvennettiin luottamus- ja toimihenkilöiden sitoutumista marttajärjestön arvoihin ja toimintaan. Samalla edistettiin heidän valmiuksiensa lisääntymistä järjestötoiminnassa ja muissa luottamustehtävissä. Uusien hallitusten jäsenten koulutusta jatkettiin.

OPINTOKERHO- JA TAITOAVAIN TOIMINTA

Opintokerhotoiminta ja taitoavainsuoritukset ovat osa marttojen elinikäistä oppimista. Ne lisäävät marttojen järjestötuntemusta, sitouttavat järjestöön sekä tarjoavat mielekästä toimintaa marttailtoihin. Marttojen I-, II- ja III-taitoavaimien uudistamistyötä tehtiin vuoden 2004 aikana. Näiden taitoavainten uudistetut versiot voidaan ottaa käyttöön vuoden 2005 syksystä.

Erityishankkeet

ARKI 2004

Marttaliitto toteuttaa yhdessä marttapii-
riliittojen kanssa Arki-hanketta. Tavoit-
teena oli tukea kotitalousneuvonnan kei-
noin avohuollossa olevia päihde- ja mie-
lenterveyskuntoutujia. Koulutus tapahtui
pienryhmissä ja sisältö suunniteltiin yh-
dessä mielenterveysalan ja päihdehuollon
henkilökunnan kanssa neuvottavien toi-
veet huomioon ottaen. Kurssien aiheina
olivat ravitseminen ja ruoanvalmistus, ko-
dinhoito, huone- ja hyötykasvit ja kodin
raha-asiat. Vuonna 2004 järjestettiin 16
eri piiriliitossa 310 kurssia. Kurseille
osallistui 2 363 henkilöä. Yhteistyökump-
paneina olivat mm. mielenterveyskes-
kukset, päiväsairaalat, kuntoutuskodit,
mielenterveysseurat, A-klinikkatoimi,
seurakuntien diakoniatyö ja vankilat.
Hanketta rahoittivat Raha-automaatti-
yhdistys ja marttajärjestö.

ELINVOIMAA IKÄIHMISSILLE

Sosiaali- ja terveysministeriön hanke-
rahoituksen avulla nuvojoille järjestet-
tiin koulutus ikäihmisen ravitsemukses-
ta ja pidettiin 78 kurssia ikäihmisille.
Osallistujia kursseilla oli yli 700. Kurs-
seilla käsiteltiin vanhentumisen tuomia
muutoksia ruokavalioon ja valmistettiin
monipuolista ruokaa. Aineistona käy-
tettiin kalvoja, nuvojan opaslehtistä ja
kurssilaisen aineistoa. Kurssit olivat
suosittuja, palaute oli hyvin myönteistä.
Kysyntää kursseille oli enemmän kuin
hankerahat antoivat myöden.

PUOLUKKA- RAHKAJUOMA

2 dl puolukoita
125 g maitorahkaa
3 dl maitoa
1 dl sokeria
1/2 rkl vaniljasokeria

Soseuta marjat te-
hosekoittimessa.
Lisää muut aineet ja
sekoita kuohkeaksi.
Kaada lasiin.

*Juomaresepti Elin-
voimaa ikäihmisille
-kirjasta.*

ILMASTA ILOA - VALINTASI VAIKUTTAVAT ILMASTOON

Martat toteuttivat 1.2.2003-30.11.2004 ilmastoviestintähankkeen, jonka tarkoituksena oli kertoa kansalaisille ilmastonmuutokseen vaikuttavista tekijöistä ja antaa käytännön neuvoja, joiden avulla jokainen voi omalta osaltaan vaikuttaa ilmastonmuutokseen ja olla mukana toteuttamassa kestävän kehityksen mukais-
ta elämäntapaa. Ilmasta iloa -hankkeen aiheina olivat arkipäivän valinnat, lähiruoka, kodin energiavalinnat sekä jätteen välttäminen ja lajittelu. Hankkeen kohderyhmänä olivat martat ja heidän lähipiirinsä. Marttapiiriliittojen toimihenkilöt pitivät lyhyen tietoiskun 422 marttayhdistyksessä 234 eri paikkakunnalla yhteensä noin 5 900 martalle. Li-

säksi kolmessatoista marttapiiriliitossa järjestettiin 30 Ilmastomartta-koulutuspäivää, joiden aikana koulutettiin yli 540 marttaa. Ilmastomartat veivät koulutuksessa saamaansa tietoa eteenpäin oman yhdistyksensä martoille ja muille asiasta kiinnostuneille.

JONEVA 2

Neuvontajärjestöjen yhteisen ja opetusministeriön rahoittaman Johda-Neuvo-Vaikuta (JONEVA 2) -hankkeen lähtökoh-
tana oli syventää JOVA ja JONEVA 1 työskentelyssä saatuja tuloksia. Kohderyhmi-
nä olivat marttapiiriliittojen toiminnan-
johtajat ja neuvontahenkilöstö sekä
Marttaliiton suunnittelijat. Hankkeen
yhteydessä opiskeltiin markkinointia ja
tuotteistamista, jonka tuloksena syntyivät
seuraavat tuotteistamiskokonaisuudet:

1 Kurssitoiminnan kehittäminen ja tuotteistaminen: Kehittämistyön tuloksena tuotteistettiin aikuisille suunnattuja ruokakursseja Herkkuja martan keittiössä, aloitettiin siivous- ja lasten leivontakurs-
sin tuotteistaminen sekä kehitettiin
neuvontakurssien kululaskelmamalli.
Talousneuvonnassa tuotteistettiin Pidä
kiinni rahoistasi kurssi, joka sisältää käy-
tännön talousneuvontaa nuorten elä-
mänhallinnan tukemiseksi. Maahan-
muuttajaneuvonnassa tuotteistettiin ko-
konaisuus, joka palvelee Arjen taidot ja

Uusi järjestöesite.

elämänhallinta -osuutta kotouttamisopinnoissa.

2 Asiantuntijaverkosto ja asiantuntijapalvelu: Hankkeessa valmisteltiin järjestössä käytettävää toimihenkilöiden asiantuntijuuteen pohjautuvaa asiantuntijatiedostoa, jolla on merkitystä piiriliittojen välisessä yhteistyössä ja asiantuntijavaihdossa.

3 Neuvontapuhelin: Neuvontapuhelinta kehitettiin palvelemaan paremmin nykykäytäntöjä ja tukemaan muuta neuvontaa. Neuvontapuhelimen toiminnasta vastaavat Pirkanmaan ja Uudenmaan piiriliitot puoli vuotta kerrallaan. Lisäksi toimintaan liitettiin muuta neuvonta-aineiston päivitystä.

4 Pitopalvelu, kahvila- ja kioskitoiminta: Työryhmä teki piiriliitoilta ja yhdistyksiltä usein kysytyjen palvelujen tuotestamista, joka samalla palvelee apuna avoimessa neuvonnassa. Kehittämistyön tuloksena syntyi tuotelaskuri, jonka avulla voi helposti laskea tuotteiden raaka-aineet ja työkulut. Lisäksi laadittiin kahvipalvelun kustannuslaskuri. Ryhmän työn lisäksi tehtiin marttamalli torikahvioita varten.

5 Kotipalvelun kehittäminen: Ikääntyvän väestön tarpeita ajatellen yksi kehittämisryhmistä laati mallin Marttojen kotipalvelutoiminnasta. Etelä-Savon Marttapiiriliitto toteutti mallia pilottina. Malli on tarkoitus hyödyntää koko Suomen

alueella siten, että ensimmäiset kuusi piiriliittoa aloittavat mallin kokeilun vuoden 2005 aikana.

Lisäksi laadittiin kotiapukansio, joka on pohjana myöhemmin tehtävälle laatu-käsikirjalle. Palvelun kehittämisessä kuultiin asiantuntijoina **Eeva-Liisa Virnestä** Kuntaliitosta ja **Taija Härkkiä** Elias-projektista sekä verkostoiduttiin kolmannen sektorin edustajana yhteistyöhön Teknillisen korkeakoulun hankkeeseen, jonka tavoitteena on senioriväestön kotona asuminen ajan kasvattaminen.

JÄRJESTÖHANKE

Marttayhdistysten toimintaa aktivoitiin ja tuettiin uusien yhdistysten perustamista sekä kehittyvän toiminnan mukanaan tuomaa jäsenmäärän lisääntymistä. Marttapiiriliittojen ja marttayhdistysten yhteistyön ja verkostoitumisen edistymistä tuettiin jatkamalla järjestön kehittämiseen tähtäävää useampivuotista järjestöhanke kaikissa piiriliitossa.

Piiriliittojen työntekijät tekivät vuoden 2004 aikana keväällä 347 ja syksyllä 360 yhdistyskäyntiä eli yhteensä vuoden 2004 aikana 707 käyntiä. (Vuoden 2003 aikana tehtiin yhteensä 519 käyntiä.) Koko järjestön 1 516 yhdistyksestä ja kerhosta on kahden hankevuoden aikana käyty 80 prosentissa. Vuoden 2004 aikana hankkeeseen osallistui yhteensä yli 7 000 marttaa. Piiriliittojen työntekijät ovat

pitäneet yhdistyksissä lähes joka kerta yhdistyksen toimintaan keskittyviä kehittämisisilloja. Kehittämiskohteiksi on yleisimmin sovittu tiedottamisen parantaminen, toiminnan suunnittelu ja toimintakalenterin laatiminen, vastuun jako sekä jäsenhankinta.

Muutamassa piiriliitossa toteutettiin vuoden aikana yhdistyksien suunnittelu- ja kehittämis-iltoja, jotka ovat jatkoa yhdistyksen omalle kehittämisillalle. Yhteisen illan tavoitteena on vaihtaa toimivia ideoita marttailtojen aiheiksi sekä lisätä paikallista yhteistoimintaa.

Uusia marttayhdistyksiä perustettiin vuoden aikana 14.

Jäsenluettelon kehittämistä jatkettiin vuoden aikana. Jäsenrekisteri ja Emäntä-lehden rekisteri yhdistettiin.

VERTAISMARTTAKOULUTUS 25.-26.9.

Yhdistysten toiminnan tukemiseen sekä piiriliittojen ja yhdistysten välisen yhteistyön lisäämiseen koulutettiin kokeneita ja aktiivisia martoja vertaismartoiksi. Jokaisesta piiriliitosta kutsuttiin kaksi vapaaehtoiseen toimintaan halukasta marttaa. Koulutukseen osallistui 27 marttaa 14 piiriliitosta. Päivien aikana käsiteltiin marttajärjestön perusasioita: historiaa, arvoja, nykyistä toimintaa eri puolilla maata sekä perehdyttiin erityisesti yhdistyksen toiminnan kehittämi-

NAANLEIPÄ (Intia)

2 dl vettä
 ½ dl maustamatonta jogurttia
 ½ palaa (25 g) hiivaa
 1 rkl sokeria
 1 tl suolaa
 noin 5 dl vehnä-
 jauhoja, joista osa
 voi olla graham-
 jauhoja
 2-3 rkl öljyä
 unikonsiemeniä

Murena hiiva haaleaan nesteeseen. Lisää sokeri, suola ja jauhot, lopuksi öljy. Taikina saa olla melko löysää. Anna taikinän kohota leiviniinan alla kaksinkertaiseksi.

Tee taikinasta pyöreitä 20 sentin halkaisijaltaan olevia leipiä, paksuus noin 1 cm. Paista 225 asteisessa uunissa täplikkäiksi, noin 15 minuuttia.

Aineistoa Kokataan yhdessä -kurssilta

seen tulevaisuuden haasteita varten sekä vertaismartan rooliin tässä kehittämissyöissä. Kouluttajina toimivat järjestökouluttaja **Hannele Laurila** Marttaliitosta sekä toiminnanjohtaja **Anne Lempi-**
nen Uudenmaan Martoista.

KOKATAAN YHDESSÄ

Kokataan yhdessä kurssilla lapset ja aikuiset tekevät yhdessä ruokaa. Lapset ja nuoret osallistuvat kokkausiltoihin yhdessä jonkun tutun aikuisen kanssa. Kokataan yhdessä -kurssit antavat lapsille ja nuorille sekä aikuisille tilaisuuden tehdä yhdessä jotakin mukavaa ja hyödyllistä. Ruoanlaitto tarjoaa eri-ikäisille luontevan tilaisuuden tutustua paremmin toisiinsa ja oppia toisiltaan. Itse tehden ruokaa oppii arvostamaan uudella tavalla. Yhden kerran aiheena kaikilla kurssilla on Kasviskarnevaali, ja muiden iltojen teemaksi kurssilaiset valitsevat joko Jauhelihasta moneksi, Pastaa pöytään, Makuja maailmalta tai Leivotaan, leivotaan. Kokataan yhdessä -kurssija järjestettiin jokaisessa marttapiiriliitossa vuonna 2004 yhteensä 58 kpl ja niihin osallistui noin 1 800 henkilöä.

KOTITALOUSNEUVONTAA MAAHANMUUTTAJILLE

Marttaliitto toteutti yhdessä piiriliittojen kanssa Kotitalousneuvontaa maahan-

muuttajille -hanketta, jonka tavoitteena on maahanmuuttajanaisten syrjäytymisen ehkäiseminen. Monilla maahanmuuttajilla on vaikeuksia luoda yhteyksiä suomalaisiin mm. heikon kielitaitonsa vuoksi, mikä altistaa heidät syrjäytymiselle. Suomessa asumista helpotettiin opettelemalla tuntemaan tärkeitä elintarvikkeita, niiden ravintoarvoa ja käyttöä, tekemään kuluttajana viisaita valintoja ja ymmärtämään suomalaista elämäntapaa. Vuoden aikana järjestettiin yhteensä 203 kurssia. Hanke on valtakunnallinen, ja se on 50-prosenttisesti Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama.

Monikulttuurisia marttayhdistyksiä toimii tällä hetkellä viiden piiriliiton alueella. Vuoden 2004 aikana uusi yhdistys syntyi Jyväskylään ja Kouvolaan.

MARTTOJEN PERINNETIETOKESKUS SYREENI

Marttojen perinnetietokeskus Syreenin kolmas toimintavuosi Mikkelin Kenkäverossa käynnistyi 1.5.2004 avatulla vaihtuvalla näyttelyllä Rieskaa ja raakaravintoa savolaisittain. Näyttelyssä esiteltiin Pohjois-Savon Marttapiiriliiton toimintaa, josta erityisesti nostettiin esille raakaravinto ja vuoden 1934 kotitalousnäytely sekä savolainen rieskakulttuuri.

Keskikesällä lauantaisin oli Pohjois-Savon Marttapiiriliiton järjestämiä työ-

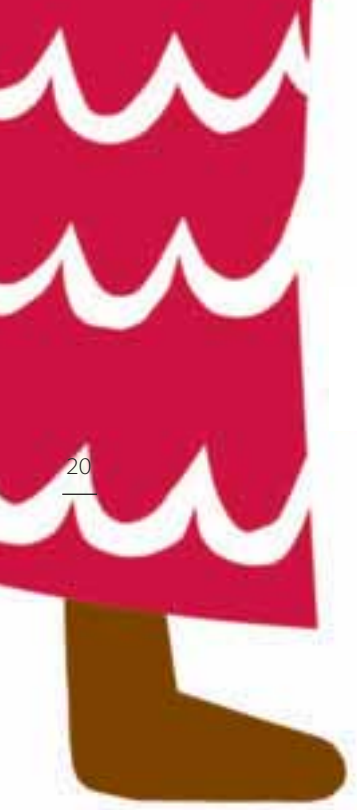
näytöksiä, joissa pohjois-savolaiset martat esittivät vanhoja työtapoja mm. perunajauhojen tekoa, rieskojen paistoa ja tallukoiden valmistusta. Katsojia oli keskimäärin 225 henkeä/työnäytös. Kenkäveron tapahtumapäivinä luettiin lapsille Pikkumartan iltasatuja ja esiteltiin päivän teemaa. Kesän 2004 aikana kuvattiin ja nauhoitettiin savolaisten marttojen kanssa tallukoiden valmistusta ja makkarantekoa uutta multimediaa varten.

Vuoden 2004 aikana Syreenissä oli 26 800 kävijää. Opastettavia ryhmiä oli 46, joissa mukana oli noin 1 100 henkeä. Wanhan ajan marttailtoja pidettiin kaksitoista. Osallistujia oli yhteensä 132 henkeä.

Uutena toimintana aloitettiin Perinnetalteen -hanke yhdessä OK-opintokeskuksen, Karjalan Liiton ja Kalevalaisten Naisten Liiton kanssa. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa järjestettiin koulutuspäivät yhdistyksen arkistoinnista Helsingissä Kansallisarkistossa sekä Turun, Oulun ja Mikkelin maakunta-arkistoissa ja Lappeenrannassa.

Syreenin johtoryhmän puheenjohtajana toimi Etelä-Savon Marttapiiriliiton puheenjohtaja **Arja Loppukäärre**, jäsenenä Marttaliiton varapuheenjohtaja **Leena-Sisko Vanhatalo**, Mikkelin museotoimenjohtaja **Pirjo Julkunen**, Pohjois-Savon Marttapiiriliiton toiminnanjohtaja **Mirja Paulo**, Marttaliiton järjestöpäällik-

Marttaliitossa valmistetut Rauha maassa? -julisteet levisivät 19 paikkakunnalle.

kö **Leena Välimäki**, asiantuntijajäsenenä **Tytti Isohookana-Asunmaa** ja sihteerinä Syreenin johtaja **Kirsi Vesterbacka**.

Marttaliiton syyskokous päätti vakiinnuttaa perinnetietokeskus Syreenin toiminnan vuoden 2005 alusta hankevaiheen päätyttyä.

RAUHA MAASSA? - NAISET KONFLIKTEJA ESTÄMÄÄN JA RAUHAA RAKENTAMAAN

Hanke oli Suomen Unifemin hallinnoima ja toteutettiin yhdessä Unifemin ja Cassandra ry:n kanssa. Hankkeen tavoitteena oli taiteen ja tietoiskujen keinoin edistää järjestöjen jäsenten ja koululaisten ymmärrystä aseellisten konfliktien ja muiden poikkeustilojen vaikutuksesta naisiin ja lapsiin.

14 unifemiläistä ja marttaa osallistui 6.-7.3. koulutustyöpajaan Villa Salinissa Helsingissä, jonka jälkeen he toteuttivat yhdessä maahanmuuttajataiteilijoiden kanssa 24 Rauha maassa? -tilaisuutta yhteensä 19 paikkakunnalla kautta maan. Hanke on ollut innostava avaus naisjärjestöjen väliseen yhteistyöhön, jota on tarkoitus kehittää lähivuosina.

TALOUSNEUVONTAHANKE PIDÄ KIINNI RAHOISTASI

Marttajärjestön talousneuvontahankkeen tarkoituksena oli kehittää ja voimistaa talousneuvontaa eri puolilla Suomea ja tuottaa erilaista talousneuvonta-aineistoa.

Hankkeessa oli vuonna 2004 mukana kymmenen marttapiiriliihtoa (Etelä-Häme, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Kymenlaakso, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Satakunta, Uusimaa ja Varsinais-Suomi). Kodin talousasioista on pidetty luentoja ja kursseja erilaisille asiakasryhmille paikkakuntien tarpeiden mukaan. Talousneuvonta on keskittynyt erityisesti nuoriin, työttömiin ja nuoriin perheisiin. Yhteistyötahoja olivat mm. seurakunnat, neuvolat, oppilaitokset, työttömien yhdistykset, kunnat, velkaneuvojat, SPR, Ensi- ja turvakodit, Mannerheimin Lastensuojeluliiton paikallisyhdistykset ja yksinhuoltajien yhdistykset. Hanketta rahoitti marttajärjestö ja Alli Paasikiven säätiö.

Vuonna 2004 pidettiin yhteensä 317 luentotuntia. Luennoille osallistui yli 2 300 henkilöä, joista koululaisia ja opiskelijoita oli 510, nuoria perheitä runsaat 300 ja työttömiä noin 380. Joukossa oli myös eläkeläisiä, yksinhuoltajia, mielenterveys- ja päihdekuntoutujia, vankilassa olevia, näkövammaisia ja maahanmuuttajia. Talousneuvontapainotteisia ruokakursseja pidettiin 119 ja niihin osallistui yhteensä noin 990 henkilöä. Valtaosa kursseista pidettiin nuorille, nuorille perheille ja työttömille. Myös mielenterveys- ja päihdekuntoutujille järjestettiin kursseja. Pirkanmaalla, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa annettiin myös henkilökohtaista talousneuvontaa 33 asiakkaalle.

Tiedotustoiminta

Lehtiartikkeleihin sekä tv- ja radio-ohjelmiin haastateltiin vuoden mittaan runsaasti Marttaliiton luottamus- ja toimihenkilöitä.

VALTAKUNNALLISEEN JAKELUUN LÄHETETTIIN SEURAAVAT TIEDOTTEET:

- ▶ Marttajärjestö tukee arjen hallintaa, Marttaliitto 105 vuotta ja vuosikokous
- ▶ Marttojen perinnetietokeskus Syreenissä koko kesän - Rieskaa ja raakaravintoa savolaisittain, Syreenin kestäkausi käynnistyi
- ▶ Marttojen valtakunnallinen sienipäivä 28.8.2004
- ▶ Marttojen sienineuvontaa Kauppatorilla 30 vuotta
- ▶ Joulul valmistelujen tueksi Martan joulukirja
- ▶ Arjen hallinnasta hyötyä myös työelämässä, syyskokous ja hallituksen jäsenet

LISÄKSI:

- ▶ Kutsu tiedotusvälineille Martan joulukirjan julkistustilaisuuteen 19.10. Marttatalossa järjestetyssä tilaisuudessa oli paikalla 25 tiedotusvälineitten edustajaa ja kirjasta kirjoitettiin yhteensä 79 artikkelia.
- ▶ Marttayhdistyksille ja -kerhoille on lähetetty kaksi kirjettä (1 600 kpl). Marttapii-riiliittoihin on pidetty yhteyttä kirjeitse ja sähköisen viestinnän avulla.
- ▶ Marttaliiton tiedottaja kiersi piiriliitoissa tutustumassa näiden tiedotukseen ja neuvomassa viestintään liittyvissä asioissa sekä tekemässä haastatteluita Emäntälehteä varten.

HERKKUSUUN VOITATIT

- 3-4 dl pilkottuja voitatteja
- 2-3 kevätsipulia
- 2 rkl voita, margariinia tai öljyä
- 3 dl kermamaitoa
- suolaa
- valkopippuria

Hauduta sieniä paistipannulla muutama minuutti. Lisää joukkoon hienonnetut sipulit ja rasva. Hauduta hiljalleen kymmenisen minuuttia. Lisää joukkoon kermamaito ja keitä edelleen kunnes seos sakenee. Mausta. Tarjoa uusien perunoiden kanssa tai munakkaan täytteenä.

Ote Vuoden sieni 2004 – Voitatti -esitteestä.

MARTTALIITON KOTISIVUT

Marttaliiton kotisivujen suosio oli lähes kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2004 sivuilla vieraili yli 647 737 kävijää. Kuukausittain vaihtuvilla kotisivuilla annettiin ajankohtaista tietoa kodin taloudesta, kodinhoidosta, ruoasta ja ravitsemuksesta sekä puutarhanhoidosta. Sivut toimivat myös järjestön tiedotuskanavana.

Keskustelupalstat olivat kotisivujen suosituin alue. Keskustelunurkan aiheina olivat kodin ja puutarhan hoito, kuluttajavalinnat sekä ihmissuhteisiin liittyvät asiat. Keskusteluaiheet ovat ajankohtaisia ja kiinnostavia. Monia viestejä on käyty lukemassa toista saatua kertaa ja lähes kaikkiin aiheisiin otettiin kantaa. Myös Sieninurkassa vaihdettiin kokemuksia ja ajatuksia sienien keruusta, tunnistamisesta ja ruoaksi valmistamisesta.

Marttaliiton verkkoviestinnän uudistamistyö aloitettiin internet-sivujen uudistamisella.

Julkaisut ja neuvonta-aineistot

EMÄNTÄLEHDEN TEHTÄVÄNÄ ON TUKEA marttojen järjestötyötä ja kotitalousneuvontaa. Tavoitteena on, että lehden avulla martat saavat enemmän irti jäsenyydestään.

Lehden rungon muodostavat Marttaliiton suunnittelijoiden kirjoittamat jutut. Kotitalousneuvonnan tulosalueet näkyivät jokaisessa lehden numerossa.

Käsityöneuvontaan liittyen neulontaan, virkkaukseen ja ompeluun liittyviä ohjeita on vaihdellen julkaistu lehdessä.

Järjestötyön tueksi lehdessä julkaistaan Yhdistyksen ABC -sarjaa, jossa perehdytään marttayhdistysten perusasioihin. Tänä vuonna jutuissa keskityttiin niihin voimavaroihin, joita yhdistyksillä on käytössään, kuten yhteistyö, asiantuntijat, kurssit ja jäsenistön osaamisen.

Lehti oli mukana järjestön ajankohtaisissa tapahtumissa. Vuoden ensimmäisessä numerossa esiteltiin järjestön uusi puheenjohtaja. Syyskuussa kerrottiin

kuulumisia marttojen kesäpäiviltä Kälviältä. Juttusarjassa 105 vuotta marttatoimintaa käytiin läpi järjestön historia vuosikymmenittäin.

Jäsenistö osallistui lehden tekoon esimerkiksi lähettämällä postia yhdistysten tapahtumista Monessa mukana -sivuille. Periaatteena on, että kaikki lehteen lähetetyt tapahtumajutut julkaistaan. Martat näkyivät myös lehden kansikuvissa. Kanteen pyrittiin löytämään mahdollisimman eri-ikäisiä ja erilaisissa elämäntilanteissa olevia marttoja. Näin vahvistetaan kuvaa moni-ilmeisestä järjestöstä, joka on avoin kaikille kiinnostuneille.

Marttayhdistysten esittelyä jatkettiin. Juttuja tehtiin esimerkiksi yhdistyksen järjestämältä ruokakurssilta tai talkoista, eli yhdistys esiteltiin toimintansa kautta.

Lehti tarjoaa valmiita ohjelmaideoita ja -materiaalia yhdistyksille. Yhdeksänosainen sarja Terve nainen on rakennettu siten, että siitä saa ohjelman kokonaiseen

MUUT JULKAISUT JA NEUVONTA-AINEISTOT

- Elinvoimaa ikäihmisille -kirjanen
- Katso mitä metsä antaa -sienikartta
- Keittiön pienet työvälineet -kirja
- Koti siistiksi -esite
- Martan joulukirja
- Ota kiinni rahoistasi -esite
- Perunasta monenlaista -kirjanen
- Pestään pyykkiä -esite

opintokerhoon tai yksittäiseen marittailtaan. Sarjassa käydään läpi keskeisiä naisen terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita, esimerkkeinä kolesterolit, verenpaine ja painonhallinta. Sarja alkoi syksyllä 2004 ja jatkuu seuraavana vuonna. Jokaiseen juttuun kuuluu valmiita kysymyksiä keskustelun pohjaksi ja lukemis- sekä lisätietovinkkejä. Sarjalla rohkaistaan jäseniä käyttämään lehteä kokousten materiaalina ja yhdessäopiskelun tiedonlähteenä.

Lukijat toivovat palautteessaan paljon ihmissuhteisiin liittyviä juttuja. Vastauksena tähän lehdessä julkaistiin muun muassa kuusiosainen Kasvun paikka -sarja, jossa käsiteltiin eri-ikäisten lasten kasvattamista vauvasta aina kotoa pois muuttamaan nuoreen aikuisuuteen.

Emäntälehtien lukijatutkimus toteutettiin syksyllä. Tutkimukseen vastattiin internetissä ja vastauslomake löytyi marittojen kotisivujen kautta. Lukijat antoivat lehdelle kiitettävän arvosanan esimerkiksi luotettavuudesta ja asiantuntevuudesta. Vastaukset kertoivat, että lehti luetaan tarkkaan: moni lukee lehden kannesta kanteen. Lukijatutkimuksen tulokset julkaistiin kokonaisuudessaan marittojen uusilla kotisivuilla. Tutkimuksen järjesti Aikakauslehtien Liitto. Käytännön toteutuksesta vastasi markkinointitutkimustoyritys Rian.

EMÄNTÄLEHTI 2004

- ▶ 102. vuosikerta, 10 numeroa, 492 sivua.
- ▶ Levikki 18 396 kpl
- ▶ Aikakauslehtien Liiton jäsen
- ▶ Painopaikka PunaMusta

< Marttaosallistujat
Arja Loppukaarre,
Virpi Holappa ja Riit-
ta Leinonen sonnus-
tautuivat kansallispu-
kuihin Arendalissa
NKF:n kesäkurssilla.

> Suomen kokousedus-
taji Eeva Nurmi, Liisa
Niilola, Merja Siltanen,
Pirkko Ruuskanen-Par-
rukoski, Tytti Isohooka-
na-Asunmaa ja Birgitta
Bröckl Tasmaniassa
ACWW:n maailman-
konferenssissa.

Pohjoismainen ja muu kansain- välinen toiminta

NORDENS KVINNO- FÖRBUND NKF - POHJOISMAIDEN NAISLIITTO

Vuonna 1919 perustettu NKF on Pohjoismaiden vanhimpia yhteistyöjärjestöjä. Sen jäseniä ovat:

- ▶ Aktive Kvinder i Danmark (Tanska)
- ▶ Norges Kvinne- og Familieforbund (Norja)
- ▶ Kvenfélagasamband Islands (Islanti)
- ▶ Riksförbundet Hem och Samhälle (Ruotsi)
- ▶ Finlands svenska Marthaförbund rf (Suomi)
- ▶ Marttaliitto ry (Suomi)

NKF:N KESÄKURSSI PIDETTIIN 26.-29.8. Arendalissa, Norjassa. Kurssin teemana oli Lapsi tarvitsee aikuista. Kesäkurssin yhteydessä pidettiin myös NKF:n johtokunnan kokous. Marttaliiton puheenjohtaja **Merja Siltanen** valittiin NKF:n puheenjohtajaksi kaudelle 2004-2006.

Vuosittain jäsenjärjestöjen lehdissä julkaistavan Pohjoismaisen kirjeen kirjoitti islantilainen **Sigurlín Margrét Sigurðardóttir**. Kirje käsitteli kuurojen oikeuksia ja toimintamahdollisuuksia. Kirje julkaistiin Emäntälehden numerossa 3 /2004.

THE ASSOCIATED COUNTRY WOMEN OF THE WORLD ACWW - MAAILMAN MAASEUTUNAISTEN LIITTO

ACWW:n tavoitteena on rauhan ja kehityksen edistäminen tukemalla ystävyyttä ja yhteistyötä sekä parantamalla ihmisten elämänlaatua. ACWW toimii köyhyyden lievittämiseksi, terveyden edistämiseksi ja koulutuksen kehittämiseksi kautta maailman. Marttayhdistykset keräsivät Ystävyyden kolikkoa ACWW:n työn tukemiseksi syyskokouksissaan.

23.-29.3.2004 järjestettiin Hobartissa, Tasmaniassa järjestön 24. maailmankonferenssi Working with Women Worldwide. Seuraava maailmankonferenssi järjestetään kesäkuussa 2007 Turussa teemalla Winning the Way for Women.

Koulutuspäivät

ELINVOIMAA IKÄIHMISILLE -KOULUTUS 15.1.

Koulutuksessa käsiteltiin ikäihmisen ravitsemusta ja itsestä kotona selviämistä. Hankkeeseen valmistettu aineisto esiteltiin ja pilottikursseista kertoivat **Hilkka Huttunen** Uudenmaan Martoista ja **Jaana Korhonen** Pohjois-Karjalan Martoista. Luennoitsijoina toimivat MMM **Merja Suominen** Vanhustyön keskusliitosta, tutkija **Raija Leinonen** Jyväskylän yliopistosta ja tutkija **Raisa Valve** Helsingin yliopistosta.

TOIMINNANJOHTAJIEN, PUHEENJOHTAJIEN SEKÄ MARTTALIITON HALLITUKSEN NEUVOTTELUPÄIVÄT 16.-17.1.

Neuvottelupäivien teemana oli marttajärjestön tulevaisuuden haasteita ja päivät pidettiin Ässäkeskuksessa Helsingissä. Niille osallistui jokaisesta piiriliitosta puheenjohtaja/hallituksen edustaja, 15 piiriliittojen toiminnanjohtajaa, Marttaliiton hallitus sekä 13 Marttaliiton toimihenkilöä. Perjantain teemana oli valmisteilla oleva sääntöuudistus. Professori **Martti Siisiäinen** johdatteli muutokseen puhuessaan järjestöjen uhkista ja mahdollisuuksista muuttuvassa maail-

massa. Iltapäivällä paneuduttiin sääntömuutoksen käsitteilyyn piiriliitoissa ja järjestöhankkeen jatkoon vuonna 2004. Lauantain ohjelmassa keskityttiin Emäntälehteen ja sen kehittämiseen jäsenlehdeksi sekä lehden markkinointiin. Päivän päätteeksi koottiin yhteisesti eväitä palkkatyöryhmälle, kuultiin JONEVA 2 -hankkeen etenemisestä sekä perinnetietokeskus Syreenin tulevan kesän suunnitelmista. Neuvottelupäivät päättyivät Marttaravintolassa tarjottuun iltapäivälounaaseen.

TALOUSNEUVONNAN KOULUTUSPÄIVÄ 3.2.

Talousneuvonnan koulutuspäivillä Helsingissä saatiin uutta tietoa kodin raha-asioihin liittyvistä kysymyksistä ja virikkeitä neuvonnan toteuttamisen. Päivän aluksi käsiteltiin kotitalouksien kulutusmenoja **Teija Jerkun** johdolla. MA-Contact Oy:n **Airi Pyykkö** oli neljän draamaopiskelijan kanssa esittä-mässä miten draamaa voidaan käyttää neuvonnan apuna. Espoonlahden sosiaalipalvelukeskuksen sosiaalityöntekijä kertoi sosiaaliturvaan liittyvistä tukimuodoista ja kertoi miten taloudenhallin-

taan liittyvät kysymykset näkyvät sosiaalityössä. Päivän päätti Espoon talous- ja velkaneuvoja **Aulikki Pentikäinen** luennoimalla velkasoittelusta sekä kertomalla ajatuksiaan talousneuvonnasta velkaneuvonnan näkökulmasta. Koulutukseen osallistui 16 henkilöä.

KOTITALOUSNEUVONTAA MAAHANMUUTTAJILLE -KOULUTUSPÄIVÄT 5.-6.2.

Seminaari oli tarkoitettu Raha-auto-maattiyhdistyksen tukemassa maahanmuuttajahankkeessa työskenteleville marttajärjestön toimihenkilöille. Koulutuspäivien tavoitteena oli tuoda esiin näkökulmia maahanmuuttajaperheiden, -nuorten ja -vanhusten tilanteisiin. Väestöliiton Kotipuu-projektin työntekijät kertoivat maahanmuuttajaperheiden kotoutumisesta. Lisäksi tutustuttiin Tyttöjen Talon monikulttuuriseen tyttötyöhön ja Vanhustyön Keskusliiton IkäMamu-hankkeeseen.

SUUNNITTELU- PÄIVÄT 17.-18.5.

Marttaliiton hallitus ja suunnittelijat koontuivat suunnittelupäiville Jaulin kämpälle Seitsemisen kansallispuistoon.

SIENI- JA PUU- TARHAKOULUTUS 16.-19.8.

Sieni- ja puutarhakoulutuspäivät pidettiin Ahvenanmaalla. Päivien aikana tutustuttiin vihanes- ja marjaviljelyyn sekä omenankasvatukseen. Lounais-Suomen sieniin tutustuttiin erilaisissa maastoissa ja siniä opiskeltiin kerätyistä näytteistä kootuissa sieninäyttelyissä. Luennoitsijoina kursilla toimivat suunnittelija **Asta Kuosmanen** ja sieniasiantuntija **Lasse Kosonen**. Puutarhaoppaana toimi puutarhaneuvoja **Pernilla Gabrielsson**.

MARTTAPIIRILIITTOJEN HALLITUSTEN UUSIEN JÄSENTEN KOULUTUSPÄIVÄT 11.-12.9.

Jokaisesta marttapiiriliitosta kutsuttiin kaksi hallituksen uutta jäsentä yhteiseen koulutukseen Marttataloon. Siihen osallistui yhteensä 19 hallitusmarttaa 12 eri piiriliitosta. Päivien aikana käsiteltiin marttojen arvoja ja historiaa, nykyistä toimintaa, tulevaisuuden haasteita sekä piiriliittojen hallitusten jäsenten roolia ja tehtäviä. Kouluttajina toimivat **Pirkko Ruuskanen-Parrukoski** ja **Hannele Laurila**.

Vuoden 2004 yrtti oli poimulehti.

TOIMINNANJOHTAJIEN NEUVOTTELUPÄIVÄT 14.9.

Marttatalossa pidettyyn neuvottelupäivään osallistui 16 marttapiiriliittojen toiminnanjohtajaa ja 13 Marttaliiton toimihenkilöä. Aamupäivän aikana keskityttiin talouteen liittyviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Ylitarkastaja **Kirsi Lähde** opetusministeriöstä esitteli valtionavun painopistealueita tulevaisuudessa. Ilta-päivän teemoja olivat piiriliittojen kotisivut ja liite Emäntälehdessä, sääntömuutoksikysymykset piiriliitoille sekä ajankohtaiset tiedotettavat asiat.

ARKI-HANKKEEN KOULUTUSPÄIVÄ 16.9.

Arki-hankkeen koulutuspäivä pidettiin Marttatalossa Helsingissä. Koulutuksen tavoitteena oli saada tietoa ja voimia neuvonnan kohderyhmien, mielenterveys- ja päihdekuntoutujien, kohtaamiseen. Päivän teemana oli vaativat asiakastilanteet sekä vankilassa tehtävä neuvontatyö. Luennoitsijoina oli **Riitta Jauhiainen** Mielenterveyden koulutuskeskuksesta ja **Tapio Rytkönen** Kakolan vankilasta. Koulutukseen osallistui 18 henkilöä.

JÄTEKOULUTUS 16.9.

Marttaliitto järjesti ympäristökoulutuspäivän yhteistyössä Tampereen ympäristötietokeskus Moreenin kanssa. Päivän aikana paneuduttiin jäteneuvonnan ajankohtaisiin asioihin.

Talous

TILINPÄÄTÖS TOTEUTUI TEHDYN TALOUSARVION MUKAISENA. Marttaliiton tilinpäätös vuodelta 2004 osoitti 155 549,64 euroa ylijäämää ja taseen loppusumma oli 35 566 824,55 euroa. Varsinaisen toiminnan kokonaiskuluista, jotka olivat 675 248,84 euroa, neljän tulosalueen kulut olivat 450 858,49 euroa. Kotitalousneuvontaan saatiin yleisavustuksena valtion-apua 219 000 euroa.

Marttaliiton palveluksessa oli keskimäärin 40 henkilöä, 22 varsinaisen toiminnan ja 18 liiketoiminnan tehtävissä. Tilikauden palkat ja palkkiot olivat 1 073 087,17 euroa ja henkilösivukulut 238 650,66 euroa.

ERILLISPROJEKTIT JA SAADUT YLEISAVUSTUKSET

Erillisprojektien toteuttamiseksi Marttaliitto sai apurahoja 31 projektiin, joista 11 oli osallisena julkisyhteisö. Apurahoja saatiin mm. seuraavilta yhteisöiltä: Karjalan Kulttuurirahasto Säätiö, opetusministeriö, Alli Paasikiven säätiö, Eduard Polónin säätiö, Raha-automaattiyhdistys, ulkoasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö. Opetusministeriö myönsi hanke-

avustusta neuvontajärjestöjen neuvontahenkilöstön JONEVA -täydennyskoulutuksen toteutukseen vuosien 2003 ja 2004 aikana. Marttaliiton JONEVA 2 -hankkeessa tehtiin neuvontapalvelujen tuoteistamista ja suunnitelma marttojen kotiapu-hankkeesta.

Marttaliitolla oli kehitysyhteistyöohjelmia yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Burkina Fasossa käynnissä olevaan ohjelmaan saatiin 46 000 euroa. Rahankeräystulot kehitysyhteistyöprojekteihin olivat 8 927,40 euroa.

ACWW:n (The Associated Country Women of the World) Ystävyyden kolikko -keräystulot olivat 1 322,72 euroa. ACWW:n toimiston tilille Lontooseen lähetettiin 1 880,70 euroa.

VARAINHANKINTA JA AVUSTUKSET

Jäsenmaksut marttapiiriliitoilta olivat 2 euroa / jäsen. Marttaliiton kaksi stipendiä, á 500 euroa, myönnettiin kuluttajaekonomian ja kotitalouden opiskelijoille.

KIINTEISTÖ- JA HOTELLITOIMINTA

Kiinteistössä toimivat Marttaliiton ja Emäntälehden toimistot sekä Martta-

JÄSENLUETTELO

Marttojen valtakunnallisen jäsenluettelon ja Emäntälehden tilaajarekisterin tiedot yhdistettiin, mikä on vaatinut odotettua runsaammin työtä. Yhdistetyn luettelon toimittajaksi valittiin YAP Oy. Marttaliitto on vastannut yhdistetyn rekisterin ylläpidosta ja kokonaiskustannuksista.

JULKAISU-TOIMINTA

Emäntälehden keskotilaushinta kotimaassa oli 33 euroa. Lehden kokonaiskulut olivat 573 306,64 euroa.

Vuoden aikana julkaistiin uusia aineistoja mm. Elinvoimaa ikäihmisille -kirjanen, Katso mitä metsä antaa -sienikartta, Keittien pienet työvälineet -kirja, Perunasta monenlaista -kirjanen ja Martan joulukirja.

hotelli. Ulkopuolisille oli vuokrattu kaksi myymälätilaa katutasossa ja A- portaan 3. kerros. Kiinteistön julkisivuremontti toteutettiin touko-elokuussa 2004.

Marttahotellissa on 44 huonetta ja 66 vuodepaikkaa. Hotellin liikevaihto oli 1 033 425,22 euroa ja tilikauden tulos 67 499,74 euroa. Kiinteistössä ja hotellissa tehtiin elinkeinoverolain mukaiset menojäännöspoistot.

Hotellin ja ravintolan toiminnassa asetetut tavoitteet saavutettiin.

LISÄELÄKKEET

Marttajärjestön toimihenkilöiden lisäeläkkeitä maksettiin 64 332,04 euroa. Eläkkeensaajia oli keskimäärin 15 henkilöä.

OMAKATTEISET RAHASTOT

Vuonna 2004 perinnetietokeskus Syreenin kävijämäärä Mikkelin Kenkäverossa oli 26 800 henkilöä. Syreenissä keskeistä oli toiminnallisuuden kehittäminen ja yhteistyö piiriliittojen kanssa. Vaihtuvan näyttelyn teemana oli Rieskaa ja raakravintoa savolaisittain, joka toteutettiin yhteistyössä Pohjois-Savon Marttapiiri-liiton kanssa. Syreenin toiminta osana

Marttaliittoa päätettiin vakiinnuttaa v. 2005 alusta.

Marttapiiriliitoille myönnettiin Eduard Polónin rahastosta järjestöhaankeeseen 67 000 euroa.

Eduard Polónin rahastosta jaettiin avustuksena kuudelle piiriliitolle Emäntälehdien vuosikertoja 400 kpl ja Maria Pusan rahastosta 30 kpl. Opintorahaston apuraha myönnettiin toimihenkilöiden JONEVA-koulutuksen matka- ja majoituskuluihin.

Marttatalon julkisivuremontti toteutettiin kesällä, jolloin laatat, ikkunat ja porttikäytävä uusittiin sekä ravintolan terassi lasitettiin. Julkisivun alkuperäinen valomainos säilytettiin.

MARTTALIITON VUOSIKOKOUS 23.4.2005 HYVÄKSYI TILINPÄÄTÖKSEN VUODELTA 2004.
OHEISENA VAHVISTETUN TILINPÄÄTÖKSEN TULOSLASKELMA JA TASE.

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2004	1.1. - 31.12.2003
Varsinainen toiminta		
Tuotot	707 724,38	751 534,09
Saadut avustukset	573 614,22	561 285,40
Kulut		
Henkilöstökulut	793 854,50	797 948,30
Poistot	22 445,77	13 519,10
Muut kulut	1 126 471,74	1 121 516,77
Siirretty toiminnanaloille	-69 089,00	-60 391,00
Kulujäämä	-592 344,41	-559 773,68
Varainhankinta		
Tuotot	392 027,90	141 925,79
Kulut	48 465,85	13 575,77
	343 562,05	128 350,02
Tavaramyynti		
Tuotot	149 833,83	79 829,29
Kulut	136 461,90	86 962,26
	13 371,93	-7 132,97
Hotellitoiminta		
Tuotot	1 033 425,22	1 115 361,80
Kulut	965 925,48	1 007 150,49
	67 499,74	108 211,31
Kiinteistötoiminta		
Tuotot	147 090,11	144 374,70
Kulut	138 003,69	122 772,58
	9 086,42	21 602,12
Syreeni puoti		
Tuotot	16 968,62	13 521,29
Kulut	20 834,34	19 652,15
	-3 865,72	-6 130,86
Varainhankinnan tuottojäämä	429 654,42	244 899,62
Kulujäämä	-162 689,99	-314 874,06
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	99 293,47	74 321,43
Kulut	53,84	65,01
Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuottojäämä	99 239,63	74 256,42
Kulujäämä	-63 450,36	-240 617,64
Yleisavustukset	219 000,00	219 000,00
Omakatteiset rahastot		
Tuotot	2 388 605,15	1 957 688,73
Kulut	284 349,06	366 147,47
Rahastosiirrot	2 104 256,09	1 591 541,26
	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLI- / ALIJÄÄMÄ	155 549,64	-21 617,64

TASE**VASTAAVAA**

31.12.2004

31.12.2003

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

43 040,48

8 345,48

Aineelliset hyödykkeet

433 745,32

152 368,61

Sijoitukset

110 816,83

80 722,93

587 602,63

241 437,02

OMAKATTEISTEN RAHASTOJEN VARAT

Aineelliset hyödykkeet

11 895,72

29 970,05

Osakkeet ja osuudet

15 134 848,21

12 990 963,70

Lainasaamiset

13 118 326,78

9 842 773,76

Muut saamiset

9 842 773,76

10 714 066,94

Siirtosaamiset

151 160,25

105 626,08

Rahoitusarvopaperit

2 166 458,86

3 198 383,26

Rahat ja pankkisaamiset

3 521 412,57

6 264 359,30

34 104 102,39

32 432 076,15

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Tavarat

134 714,17

118 927,90

Saamiset

112 897,88

86 286,39

Rahoitusarvopaperit

250 468,81

250 468,81

Rahat ja pankkisaamiset

377 038,67

511 961,41

875 119,53

967 644,51

VASTAAVAA**35 566 824,55****33 641 157,68****VASTATTAVAA**

31.12.2004

31.12.2003

OMA PÄÄOMA

Omakatteiset rahastot

33 662 261,41

31 558 005,32

Toimintapääoma

732 170,94

753 788,58

Tilikauden yli-/alijäämä

155 549,64

-21 617,64

34 549 981,99

32 290 176,26

OMAKATTEISET RAHASTOT

Pakolliset varaukset

418 772,00

864 914,00

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen

575 001,58

476 910,59

OMAKATTEISTEN RAHASTOJEN VELAT

Lyhytaikainen

23 068,98

9 156,83

VASTATTAVAA**35 566 824,55****33 641 157,68**

Hallinto ja toimielimet

MARTTALIITON HALLITUS

Puheenjohtaja **Merja Silta-**
nen, valtiot. maisteri, kehittämisspäällikkö, Turku, hallituksen jäsen 2001-2003, puheenjohtaja 2004-

Varapuheenjohtaja **Leena-Sisko Vanhatalo**, kotitalousopettaja, ruokahuolto- ja siivouspäällikkö, Merikarvia, hallituksen jäsen 2000-, varapuheenjohtaja 2002-

Jäsenet

Tuula Harju, verosihteeri, Kaustinen 2004-

Maila Koistinen, toimisto-sihteeri, Jyväskylä 2003-

Hanna Markkula-Kivisilta, pääsihteeri, Vantaa 2004-

Leena Mäkinen, emäntä, Kouvola 2001-

Eila Peräkyä, emäntä, Ylämaa, 2004-

Marja Simola, fil.lis., valtiot. maisteri, Joensuu 1998-

Marja-Liisa Soininen, kasvatustiet. maisteri, yksikönjohtaja, Mikkeli 1999-

TILINTARKASTAJAT

Valittu Marttaliiton syyskokouksessa 25.10.2003

Keijo Kauppinen, ekonomi, KHT, Vantaa

Eeva Rauman, ekonomi, KHT, Helsinki

Varalla:

KHT-yhteisö

Tilintarkastus KTS Oy

KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy

TYÖRYHMÄT

Kotitalousneuvonta

► *Ruoka ja ravitsemus*

Kaisa Härmälä, projektivastaava

Tiina Anola-Pukkila

Tuija Bishop,

puheenjohtaja

Raija-Liisa Heinonen

Arja Hopsu-Neuvonen

Pirjo Määttä

Pia Niemonen

► *Kodin talous ja kuluttaja-asiat*

Teija Jerkku,

projektivastaava

Ritva Otva,

puheenjohtaja

Hanna Pikkarainen

Tuija Valjakka

Helinä Wiik

► *Kotipuutarha ja ympäristö*

Asta Kuosmanen, projektivastaava

Tiina Ikonen

Marja Kuuteri-Kallio,

puheenjohtaja

Eeva-Maija Laurila

Kirsi Tuominen

► *Kansainvälinen toiminta*

Terhi Lindqvist, projektivastaava

Anne Lempinen,

puheenjohtaja

Ritva Nykänen

Arja Pehkonen

Tuulikki Uusitalo

Järjestötoiminta

► *Emäntälehdien toimitusneuvosto*

Visa Heinonen

Päivi Palojo

Merja Siltanen

Maija Töyry

Harri Vertio

Marita Wilska

Pirkko Ruuskanen-

Parrukoski

Helena Kokkonen

Katja Kuittinen

► *Jäsenlehtityöryhmä*

Pirkko Ruuskanen-
Parrukoski, pj.

Teija Jerkku

Helena Kokkonen, sihteeri

Katja Kuittinen

Hannele Laurila

Merja Siltanen

Tuija Valjakka

► *Syreenin johtoryhmä*

Arja Loppukaarre, pj.

Tytti Isohookana-

Asunmaa

Pirjo Julkunen

Mirja Paulo

Leena-Sisko Vanhatalo

Kirsi Vesterbacka, siht.

Leena Välimäki

► *Sääntötyöryhmä*

Merja Siltanen, pj.

Raija-Liisa Heinonen

Hannele Laurila

Arja Loppukaarre

Pirkko Ruuskanen-

Parrukoski

Marja Simola

Leena Välimäki, siht.

► *Toiminnanjohtajatyöryhmä*

Marja Kuuteri-Kallio, pj.

Tuija Bishop

Hannele Laurila, siht.

Anne Lempinen

Maisa Määttä

Ritva Otva

Pirkko Ruuskanen-

Parrukoski

Leena Välimäki

► *Tuoteraati*

Pirkko Ruuskanen-
Parrukoski, pj.
Tarja Karppinen, siht.
Katja Kuittinen
Maisa Määttänen
Tanja Rantanen
Kaisa Rautio
(syksystä 2004 alkaen)
Anne Saarikko
Ilona Tossavainen
Sanna Voutilainen

► *Palkkatyöryhmä*

Leena-Sisko
Vanhatalo, pj.
Maisa Määttänen
Heta Nykänen
Pirkko Ruuskanen-
Parrukoski
Merja Siltanen
Sanna Voutilainen
Leena Välimäki, siht.

LUOTTAMUSMIEHET

STTK:n luottamusmies
Heta Nykänen,
Pohjois-Savon
Marttapiiriliitto
vara: **Virpi Ikonen**,
Kymenlaakson
Marttapiiriliitto

Kokoukset

VUOSIKOKOUS JA 105-VUOTISJUHLA 17.4.

Suomen kansallismuseon auditoriossa pidettyyn vuosikokoukseen osallistui 36 virallista edustajaa 16 marttapiiriliitosta. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Ritva Lukkarinen-Puruskainen** Pohjois-Karjalan Martoista.

Kokouksessa hyväksyttiin Marttaliiton vuosikertomuksen tiivistelmä ja vahvistettiin tilinpäätös vuodelta 2004. Vuoden 2005 toimintasuunnitelman täydennykseksi hyväksyttiin Perinne talteen -hanke yhteistyössä OK-opintokeskuksen kanssa sekä käsiteltiin muut sääntömääräiset asiat. Vuosikokous päätti hallituksen esityksestä kutsua Marttaliitolle seitsemän uutta kunniajäsentä. Kokouksessa annettiin selvitys sääntöuudistuksen valmistelun nykyvaiheista, järjestöhanke vuoden 2003 tuloksista, kerrottiin Marttojen perinnetietokeskus Syreenin kesän 2003 tuloksista ja tulevan kesäkauden suunnitelmista, jolloin Syreenissä esittäytyy Pohjois-Savon Marttapiiriliitto. Vuosiko-

kouksen päätyttyä Marttaliitto tarjosi lounaan kokouksen osanottajille ja kutsuvieraille.

Lounaan jälkeen oli vuorossa järjestön 105-vuotisjuhla. Marttaliiton kunniajäseniksi kutsuttiin seitsemän ansioitunutta marttaa, jotka ovat toimineet pitkään järjestön luottamustehtävissä: **Birgitta Bröckl** Paraisilta, **Eeva Erola** Tampereelta, **Salm Holma** Tuusulasta, **Pirkko Ikonen** Toivakasta, **Maija Nevalainen** Ruokolahdelta, **Raili Puhakka** Anjalankoskelta ja **Anja Sillanpää** Mynämäeltä.

Juhlassa jaettiin myös Marttaliiton vuoden 2004 stipendit. Sen saivat Helsingin yliopiston opiskelijat **Katja Ivaska** ja **Sari Mäki**.

Juhlaesitelmän Naiset kansanperinteen tallentajina piti filosofian tohtori **Irma-Riitta Järvinen** Suomalaisen Kirjallisuuden Seurasta. Hän valotti aihetta 1800-luvun lopulla kansanperinteen kerääjinä toimineiden naisten kautta ja esitteli neljä tärkeää naiskerääjää **Charlotta Europaeus**, **Lilli Lilius**, **Jenny Paulaharju** ja **Helmi Helminen** sekä heidän työskentelyään perinteen tallentajina.

Juhlan päätteeksi esiintyi Runoryhmä Kanervat. Loppuksi juhlan osanottajat kohottivat maljan 105-vuotiaalle marttajärjestölle.

SYYSKOKOUS 23.10.

Marttatalossa pidettyyn syyskokoukseen osallistui 35 virallista edustajaa 16 marttapiiriliitosta. Kokouksen puheenjohtajana toimi **Sari Seppälä** Kymenlaakson Marttapiiriliitosta. Ennen varsinaista kokousta valtiotieteen tohtori **Assi Liikanen** Suomen Mielen-terveysseurasta esitelmöi aiheesta Kulttuuri ja terveys.

Lounaan jälkeen kokous jatkui sääntömääräisten asioiden käsittelyllä. Puheenjohtaja **Merja Siltanen** valotti avauspuheessaan ensimmäisen puheenjohtajavuotensa kokemuksia ja meneillään olevia tärkeitä uudistuksia. Hän puuttui myös ajankohtaiseen keskusteluun vanhempien mahdollisuudesta yhdistää ura ja perhe.

Kokouksessa päätettiin hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten kokouspalkkioista ja matkakustannusten korvauksista, vahvistettiin Marttaliiton vuoden 2005 talousarvio sekä merkittiin

tiedoksi vuoden 2005 toimintakalenteri ja Emäntä-lehden kampanjat 2005.

Hallituksen jäseniksi vuodeksi 2005-2006 valittiin uudelleen erovuoroiset jäsenet toimistosihteeri **Maila Koistinen** Jyväskylästä, pääsihteeri **Hanna Markkula-Kivisilta** Vantaalta, emäntä **Leena Mäkinen** Kouvolasta ja kasvatustieteiden maisteri, yksikönjohtaja **Marja-Liisa Soininen** Mikkelistä.

Varsinaisiksi tilintarkastajiksi vuodeksi 2005 valittiin KHT, ekonomi **Keijo Kauppinen** ja KHT, ekonomi **Eeva Rauman** sekä varatilintarkastajiksi KHT-yhteisö Tilintarkastus KTS Oy ja KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy.

Marttojen perinnetietokeskus Syreenin toimintaa esiteltiin hankevaiheen aikana vuosina 2002-2004 ja kerrottiin vuoden 2005 suunnitelmia. Kokous päätti hallituksen esityksestä, että perinnetietokeskuksen toiminta vakiinnutetaan vuoden 2005 alusta hankevaiheen päätyttyä.

Kokouksessa esiteltiin Marttojen kotiapu -hankkeen erilaisia toimintamalleja, joita on toteutettu muutamissa marttapiirili-

toissa. Kokous päätti hallituksen esityksestä, että Marttojen kotiapu -hanke käynnistetään vuonna 2005 Pohjois-Karjalan Marttojen ja Varsinais-Suomen Marttojen kehittämää toimintamalleja soveltaen.

Kokoukselle annettiin selvitys Marttatalon julkisivuremontin toteutumisesta ja taloudesta kesällä 2004.

Kokouksessa esiteltiin hallituksen vastaukset Pohjois-Pohjanmaan Marttapiiriliiton syyskokoukselle tekemiin aloitteisiin marttajärjestön taloudellisen tilanteen turvaamisesta tulevaisuudessa.

HALLITUKSEN KOKOUKSET

Hallitus on pitänyt yhteensä yhdeksän kokousta. Hallituksen jäsenet ovat osallistuneet kokouksiin seuraavasti: puheenjohtaja **Merja Siltanen** 9, varapuheenjohtaja **Leena-Sisko Vanhatalo** 9 ja jäsenet **Tuula Harju** 9, **Maila Koistinen** 9, **Hanna Markkula-Kivisilta** 6, **Leena Mäkinen** 9, **Eila Peräkyä** 9, **Marja Simola** 9 ja **Marja-Liisa Soininen** 8 kertaa.

Toimihenkilöistä hallituksen kokouksiin ovat osallistuneet toiminnanjohtaja

Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, talouspäällikkö **Marja-Liisa Määttänen**, osastopäällikkö **Asta Kuosmanen** ja järjestöpäällikkö **Leena Välimäki**, joka on toiminut hallituksen kokousten sihteerinä.

Työvaliokunta

Työvaliokunta, jonka tehtävänä on valmistella hallituksessa käsiteltäviä asioita ja muita hallituksen sille antamia tehtäviä, on pitänyt yhteensä kymmenen kokousta. Puheenjohtajana on toiminut toiminnanjohtaja

Pirkko Ruuskanen-Parrukoski, sihteerinä järjestöpäällikkö **Leena Välimäki**. Jäseninä ovat olleet puheenjohtaja **Merja Siltanen**, varapuheenjohtaja **Leena-Sisko Vanhatalo**, talouspäällikkö **Marja-Liisa Määttänen** ja osastopäällikkö **Asta Kuosmanen**.

Aloitteet, lausunnot ja kirjelmät

Marttaliitto yhdessä muiden neuvontajärjestöjen kanssa

► Lausunto maa- ja metsätalousministeriölle aluekehitysstrategiasta 2005-2008 16.1.2004.

► Lausunto sisäasiainministeriölle hallituksen esitykseksi rahankeräyslaiksi 12.7.2004.

► Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen tasa-arvo-ohjelmaluonnoksesta 2004-2007 6.9.2004.

► Lausunto oikeusministeriölle velkahallintaohjelmasta Osa 1 11.10.2004.

Marttaliiton edustukset ja yhteistoiminta

Marttaliiton edustajat asetetuissa toimikunnissa ja työryhmissä

Arja Hopsu-Neuvonen

► Luonnontuotteiden talteenoton ja käytön edistämishankkeen ohjausryhmän jäsen

Kaisa Härmälä

► Vapaaehtoisen pelastuspalvelun työvaliokunnan jäsen 2003 alkaen
► Toimenpideohjelma suomalaisten sydän- ja verisuoniterveyden edistämiseksi/ Tulevaisuuden toiminnan suunnitteluprosessin Työikäiset-työryhmän jäsen
► Opetusministeriön Elin-
tarvikealan koulutustoimikunnan jäsen 31.1.2004 asti
► Valtion ravitsemusneuvottelukunnan ruokavalio-työryhmän jäsen

Teija Jerkku

► Kansainvälinen kuluttajan oikeuksien päivä -työryhmän jäsen
► Järjestöjen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisytyö -hankkeen työryhmä

► Opas-projektin ohjausryhmän jäsen
► Valtioneuvoston asettaman kuluttajavalituslautakunnan jaosto 1. jäsen
► Keskuskauppakamarin liiketapalautakunta, varajäsen
► Tapaturmapäivän yhteistyöryhmän jäsen
► Tuoteturvallisuusasiain neuvottelukunnan varajäsen 1.10.2004 alkaen

Asta Kuosmanen

► Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksen Ekoarki Urban -hankkeen ohjausryhmän jäsen
► Kansalaisten kierrätysliikkeen Nuukuusviikko-työryhmän jäsen
► Ekotehokkuusneuvonnan verkoston jäsen

Terhi Lindqvist

► Kehitysyhteistön Palvelukeskus (KePa), hallituksen jäsen

Marja-Liisa Määttänen

► Naisjärjestön Keskusliiton taloustoimikunnan jäsen
► Maito ja terveys ry:n varatilintarkastaja

Pirkko Ruuskanen-Parrukoski

► Henki-Tapiolan hallintoneuvoston jäsen

► Kirkon maaseutu-työryhmän jäsen
► Kotimaiset Kasvikset ry, valtuuskunnan jäsen
► Kuluttajien vakuutustointon hallitus, varajäsen
► Suomen Maatalousmu-seosäätiön valtuuskunnan jäsen
► Suomalaisen Työn Liiton valtuuston jäsen
► Työtehoseuran kotitalous- ja kuluttajatoimikunnan jäsen
► Valtioneuvoston asettaman kuluttaja-asiain neuvottelukunnan jäsen
► Väestöliiton hallituksen jäsen

Leena Välimäki

► Opetushallituksen asettaman Kotitalous- ja kuluttajapalvelujen tutkintotoimikunnan jäsen 31.7.2004 asti
► Naisten Valmiusliiton hallituksen varajäsen
► Suomalaisen Työn Liiton valtuuston varajäsen

Äänioikeutettuna jäsenenä Marttaliitto on seura avissa:

► Aikakauslehtien Liitto
► Kehitysyhteistyön palvelukeskus KePa
► Kotimaiset Kasvikset ry
► Käsi- ja taideteollisuusliitto ry
► Maito ja Terveys ry

► Naisjärjestöjen Keskusliitto ry
► Naisten Valmiusliitto ry
► Opintotoiminnan Keskusliitto OK ry
► ProMama ry
► Reilun kaupan edistämisyhdistys ry
► Suomalaisen Työn liitto
► Suomen Luonnon-suojeluliitto ry
► Suomen 4H-liitto ry
► Suomen UNIFEM
► Terveiden edistämisen keskus ry
► Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu Vapepa
► Väestöliitto

Kansainväliset yhteistyöelimet:

► Pohjoismaiden Naisliitto - NKF
► Maailman Maaseutunaisten Liitto - ACWW

Muut

► Karjalan Kulttuurirahaston Isännistö, edustajana **Tuija Valjakka**
► Kansalaisjärjestöjen kierrätysliike
► Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunta KKN
► W ja E Otsakorven Säätiö, edustajana **Eila Piippo**

Marttaliiton toimihenkilöt

Alhonsalo Marja-Liisa,
merkantti, Emäntälehdien
toimistosihteeri

Hopsu-Neuvonen Arja,
kotitalousopettaja,
suunnittelija

Häkkinen Sisko, ma. talous-
suunnittelija 17.8.2004-

Härmälä Kaisa, maat.- ja
metsät. maist., suunnittelija
Jerkku Teija, maat.- ja met-
sät. maist., suunnittelija

Karppinen Tarja,
markkinointimerkonomi,
taloussuunnittelija, vapaa-
na toimesta 17.8.2004-

Kokkonen Helena,
kasvatustiet. maist.,
toimituspäällikkö

Kuittinen Katja,
taiteen kand.,
graafinen suunnittelija

Kuosmanen Asta,
maat.- ja metsät. maist.,
osastopäällikkö

Lampinen Leena,
käsityönopettaja, suunnit-
telija 29.2.2004 asti

Laurila Hannele, sosionomi,
järjestökouluttaja

Lindqvist Terhi,
fil. maist., suunnittelija

Määttänen Marja-Liisa,
kauppat. maist.,
talouspäällikkö

Pajari Erja, yo-merko-
nomi, taloussihteeri
Rautio Kaisa, yhteis-
kuntatiet. maist.,
tiedottaja 15.4.2004 -
Ruuskanen-Parrukoski
Pirkko, terveydenhuollon
maist., toiminnanjohtaja
Saarinen Soile,
merkantti, kirjanpitäjä
Torvinen Tuula,
toimistosihteeri
Tuohenmaa Tarja,
merkantti, toimisto-
sihteeri

Valkonen Helena,
merkantti, toimisto-
virkailija
Välimäki Leena,
maat.- ja metsät. maist.,
järjestöpäällikkö

Perinnetietokeskus
Syreeni, Mikkeli
Pälve Paula, osa-aikainen
näyttelytyöntekijä
Vesterbacka Kirsi,
yhteiskuntatiet. maist.,
johtaja

Marttahotellin johtaja
Haatio-Leven Kirsti

Marttatalon isännöitsijä
Helsingin seudun Isän-
nöitsijät Oy, diplomi-insi-
nööri **Pälvi Sääksvuori**

Marttaliiton ansiomerkit

► MARTTALIITTO RY

Kultainen
Wiik Helinä

► ETELÄ-KARJALAN MPL

Hopeinen
Kosonen Meri
Kankaanranta Linda
Koskimäki Helka
Pohjonen Laura

► ETELÄ-SAVON MPL

Kultainen
Sandberg Virpi

Hopeinen
Haaranen Anja
Häkkinen Arja
Järvisalo Sinikka
Luukkainen Leena
Närvänen Marjatta
Riipinen Helvi

Pronssinen
Häkkinen Raili
Kangas-Kerttunen Hilikka
Pellinen Alli

► ITÄ-HÄMEEN MARTAT

Hopeinen
Kulmala Anja
Kotinurmi Ulla
Porri Vuokko

Pronssinen
Ala-Nikula Sirpa
Karjalainen Mirja
Saarelainen Selma
Tuurnas Anna-Liisa

► KAINUUN MARTAT

Hopeinen
Määttä Pirjo

Pronssinen
Niskanen Maija

► KESKI- JA ETELÄ- POHJANMAAN MPL

Hopeinen
Myllymäki Terhi

► KYMENLAAKSON MPL

Hopeinen
Muurman Raija
Peltola Kaija
Peltola Sinikka
Tallila Vieno

Pronssinen
Kääriä Pia
Niemelä Raija
Ollila Sinikka
Peltola Mervi

► LAPIN MARTAT

Hopeinen
Hautajärvi Inkeri
Jyväskylä Kaino
Kerkelä Eeva

olivat mm. Välimeren herkut, Unkari ja Japani. Myös Uudellamaalla kansainväliset ruokakurssit olivat suosittuja, mutta on selvästi nähtävissä kurssilaisten kasvava kiinnostus myös suomalaista ruokaa kohtaan. Varsinais-Suomessa Kulinaristikokki-kursseilla käsiteltiin eri maiden keittiöitä, mutta myös perinteisten juuresten käyttöä.

► Pohjois-Karjalassa suosituin kurssi oli Martan kevennetty joulukirja, jonka oheistuotteeksi ilmestyi sopivasti Marttaliiton julkaisema Martan joulukirja. Uudenmaan Marttojen avoimet ruokakurssit lisäsivät edelleen suosiotaan. Kurssien lukumäärää ja teemoja lisättiin tuntuvasti. Erityisesti makkarakurssit saivat innostuneen vastaanoton.

► Martat suorittivat monilla paikkakunnilla ahkerasti virallisia hygieniapasseja.

KODIN TALOUS JA KULUTTAJA-ASIAT

► Kodin talous- ja kuluttaja-asoiden teemana oli Turvaa taloutesi. Vuoden aikana kodin raha-asioita ja kodinhoitoa käsiteltiin sekä

omilla kursseilla ja luennoilla että myös muun kurssitoiminnan yhteydessä. Myös puhelinneuvonnassa kodinhoitoon liittyvät kysymykset nousivat esille. Lisäksi aiheita käsiteltiin laajasti eri hankkeissa.

► Piiriliitot ja yhdistykset järjestivät yhteistyössä rahoituslaitosten kanssa kodinlaki-, sijoitus- ja riskitilaisuuksia. Etelä-Hämeessä, Etelä-Karjalassa, Kainuussa, Kymenlaaksossa, Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla Satakunnassa järjestettiin tapahutumia, joissa käsiteltiin mm. avioehto- ja perintöasioita, lahjaverotusta ja sijoitusasioita sekä kodin riskejä.

► Taloudellisen ruoan valmistaminen kiinnostaa edelleen kuluttajia ympäri maan. Pirkanmaalla tarkan euron ruokakursseille löytyy aina innokkaita osallistujia. Pienen budjetin ruokakursseja pidettiin Lapissa opiskelijoille ja Etelä-Savossa nuorille työttömille. Pohjois-karjalaiset pitivät perkeherholaisille edullisen ruoan havaintoesityksiä. Uudellamaalla kuulijoita houkuttelivat euronvenyttäjän keittiöopit.

► Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Pohjanmaalla osallistuttiin valtakunnalliseen energiansäästöviikkoon antamalla neuvontaa kauppakeskuksessa ja järjestämällä näyttely koululaisryhmille.

► Turvallisuusasiat olivat myös esillä piiriliittojen toiminnassa. Etelä-Hämeessä, Etelä-Karjalassa ja Pohjois-Karjalassa järjestettiin mar-toille turvakursseja. Kymenlaaksossa toteutettiin Iloa, turvaa ja terveyttä -seminääri. Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa pidettiin naisille autoiltoja, joissa käsiteltiin auton laitteisiin, huoltoon ja turvallisuuteen liittyviä asioita.

► Valtakunnallista tapaturmapäivää vietettiin muutamassa piiriliitossa. Etelä-Karjalassa oli vohvelikioskin luona näyttely teemalla tapaturmat ja alkoholi. Pohjois-Karjalassa martat olivat mukana Joensuussa järjestetyssä tapahtumassa yhdessä mm. Liikenneturvan ja poliisin kanssa. Pohjois-Savossa tehtiin yhteistyötä Liikenneturvan kanssa ja Pohjois-Pohjanmaalla oli turva-aiheinen ikkunanäyttely. Uudenmaan marttayhdistyksistä mm. Seutulan-

Riipilän Martat ja Hyvinkään martat osallistuivat tapaturmapäivän viettoon.

► Kotisiivous ja pyykinpesu askarruttavat myös monia. Tahranpoisto, kodin tuholaiset, uudet pesuaineet ja uudet kuidut kiinnostavat. Etelä-Karjalassa tekstiilinhoitokurssit nostivat suosiotaan. Kainuussa käytiin luennoimassa Kainuun keskussairaalan allergisten lasten ja nuorten osastolla. Satakunnassa moppimartat veivät ansiokkaasti tietoa eteenpäin. Satakunnassa siivousaihe tuli hyvin esille myös messuilla Siisti juttu -videota lainattiin eri puolilla Suomea.

KOTIPUUTARHA JA YMPÄRISTÖ

► Kotipuutarha ja ympäristö tulosaluetta toteutettiin teemalla Hyvä ympäristö.

► Etelä-Karjalassa toteutui kotipuutarhan alueelta kursseja, luentoja ja tapahtumia suunniteltua enemmän. Suosituimpia olivat pajukurssit, edellisvuoden peruskurssin jälkeen haluttiin lisäoppia. Myös Kymenlaakson ja Pirkanmaan alueilla kiinnosti luonnosta saatavien materiaalien hyödyntäminen.

► Etelä-Savon piiriliiton Kenkäverossa sijaitsevassa näytepuutarhassa riitti kävijöitä ja kyselijöitä, vaikka kesä oli kolea ja sateinen. Keski-Suomessa onnistuttiin yrtti-illoissa erinomaisesti. Martat kokoontuivat yhdistyksen jäsenen puutarhaan ja perustettiin yrttimaa yhteisöihin. Kymenlaaksolaiset tutustuivat puutarha ja ympäristöasioihin myös retkeillen.

► Uudellamaalla puutarha ja ympäristöneuvonta elävät nousukautta. Lapissa pistokkaiden ja taimenvaihtopäivä olivat hyvin suosittuja. Erityisesti Pirkanmaalla ja Pohjois-Pohjanmaalla oltiin kiinnostuneita kompostoinnista, jätteiden lajittelusta ja kierrätyksestä. Aiheesta järjestettiin kursseja ja luentoja. Pirkanmaan piiriliitolla on kierrätyskeskuksen yhteydessä myös Jäteneuvola. Neuvontaa tarvitaan ja sitä osataan myös kysyä.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

► Marttojen kansainvälisen toiminnan teemana oli Iloa ja turvaa yhteistyöstä. Maahanmuuttajatyö on monen piiriliiton alueella vakiintunut toimintaa.

► Etelä-Hämeessä työskenteliin ansiokkaasti maahanmuuttajien parissa. Maahanmuuttajien kanssa opiskeltiin arjenhallintaan liittyviä asioita kuten ruoanvalmistusta, kuluttajataitoja, kasvien hoitoa ja viljelyä. Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla järjestetyillä ruokakusseilla kurssilaisia kiinnostivat erityisesti karjalanpiirakat. Kymenlaaksossa kansainvälisen toiminnan osuus kasvoi runsaasti. Yhteistyönä tehdyillä kursseilla piiriliitto antoi neuvontaa ruoanvalmistuksessa, talousasioissa ja kädentaidoissa.

► Itä-Hämeen Martat ovat osallistuneet edelleen Villa Inkeri ry:n toimintaan. Vanhusten palvelukeskusta on tuettu lahjoittamalla avustustavaraa. Uudenmaan Marttojen toimintaan kävi tutustumassa Viron presidentin puoliso rouva Rützel. Vierailu liittyi Muslimien Martat yhdistyksen tilaisuuteen. Yhteistyötä on jatkettu myös Suomen Viron Instituutin Tarton osaston kanssa.

NUORISOTOIMINTA

► Etelä-Hämeen Martat järjesti pikkukokkikursseja ja

Lasten kesäpajan, jossa tutustuttiin karjalaiseen ruokaperinteeseen ja lähiluontoon. Myös Itä-Hämeessä ja Satakunnassa lapset ja nuoret pääsivät perehtymään karjalaiseen ruokaperinteeseen.

► Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla pikkukokit kokoontuivat täytekkokursseille ja yhdistykset järjestivät omia lasten kokkikursseja. Keski-Suomessa ja Pohjois-Karjalassa pikkukokitoiminta jatkui vilkkaana. Lapset ovat innostuneita suorittamaan taitoavaimia. Lapissa pikkukokkikursseja järjestettiin lasten talvi- ja kesäloilla. Pohjois-Karjalassa piirakkapajan yhteydessä Joensuu Kauppatorilla toimi piirakkakoulu. Pohjois-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla käytiin puhumassa koululaisille terveistä välipaloista. Varsinais-Suomessa lapsille järjestettiin äitienpäivän ja isänpäivän kokkikursseja.

JÄRJESTÖTOIMINTA

► Marttayhdistysten hallitusten jäsenille pidettiin koulutustilaisuuksia eri puolilla Suomea.

Eri piiriliittojen alueelta osallistui yhdistysten jäse-

niä vertaismarttojen koulutukseen. Satakunnassa järjestötoimijoiden koulutus ja vertaismarttakoulutus on lähtenyt pilottina käyntiin erityisen tehokkaasti.

► Opintokerho- ja taitoavaintoiminta oli suosittua. Itä-Hämeessä taitoavain-suorittajien suosiossa ovat olleet esim. Koti arjen aitiopaikkana, Löytyisikö lähempää ja Kasvisruoka kiinnostaa -opintoaineistot.

► Järjestöhankkeen yhteydessä piiriliittojen työnteijät kävivät yhdistyksissä ja pitivät alueellisia kehittämisloukkoja.

► Piiriliittojen luottamus- ja toimihenkilöt osallistuivat yhteisille alueellisille koulutuspäiville. Kokoontumisten yhteydessä hiotaan piiriliittojen välistä yhteistyötä ja kehitetään toimintatapoja.

► Kainuun Martat juhlivat 65-vuotista taivaltaan syysjuhlassa. Uudenmaan Marttojen 75-vuotisjuhla vietettiin teatterin merkeissä.

Pronssinen
Särkelä Eila
Virkkula Merja

► **PIRKANMAAN MARTAT**

Kultainen
Jaakkola Helinä
Kauppinen Eira
Niemi Raija

Hopeinen
Koivikko Heidi
Mutanen Aira
Poukkanen Laina
Rantala Marja-Liisa

Pronssinen
Lepistö Maija
Niemi Lahja
Papinsaari Pirjo
Pohja Lilja

► **POHJOIS-KARJALAN
MARTAT**

Hopeinen
Lavikainen Anneli
Liimatta Marja
Pitkänen Irja
Pitkänen Marja-Liisa
Riissanen Valma
Tahvanainen Sirkka

► **POHJOIS-POHJAN-
MAAN MPL**

Pronssinen
Lemmetty Eeva
Rahkamaa Marjatta

► **POHJOIS-SAVON MPL**

Kultainen
Paulo Mirja

Hopeinen
Eronen Marja-Liisa
Heikkinen Helena
Heiskanen Raili
Hollmén Irmeli
Hyvärinen Bertta
Jetsu Aino
Korhonen Elli
Rauhansalo Anneli
Rautiainen Terttu
Väänänen Airi

Pronssinen
Hakkarainen Tuula
Heikkinen Irja
Heikkinen Sirkka-Liisa
Hoffren Sirkka
Holopainen Martta
Hämäläinen Eila
Ikonen Tiina
Issukka Sirkka
Jouslahti-Launonen
Helena
Kajan Ritva
Koivistoinen Anneli
Kokkonen Kyllikki
Könönen Arja
Lipponen Pirjo
Pekkonen Kaija
Rantala Ilona
Torvinen Aino
Tukiainen Pirkko

► **SATAKUNNAN
MARTAT**

Hopeinen
Harju Pirjo

Pronssinen
Huhtala Heli
Härmä Leena
Kuuskeri Sirkka
Penger Pia
Salmi Aino
Yliknuussi Ulla

► **UUDENMAAN MARTAT**

Hopeinen
Andersson Raija
Anttila Eeva
Anttila Toini
Arino Helena
Dahlqvist Raili
Heinonen Kaarina
Jentyin Margaretha
Kinnunen Annikki
Kotilainen Enni
Lahtinen Annikki
Niiranen Hilikka
Salmivalli Raija

Pronssinen
Harjula Maija-Liisa
Huttunen Hilikka
Huttunen Kirsti
Laine Airi
Lindgren-Haakana Ritva
Malmi Aila
Mäkinen Aira
Mäntyharju Sirkka-Liisa

Perho Anja
Rantanen Tanja
Savisalo Leena
Sipinen Kerttu
Sundell Eeva
Tanninen Satu
Tuomi Katariina

► **VARSINAIS-SUOMEN
MARTAT**

Hopeinen
Heino Heli
Herrala Kerttu
Laaksonen Riitta
Siila Raija

Pronssinen
Hirvola Eeva
Kokko Sinikka
Peussa Taimi
Saarinen Sirkka-Liisa
Sirola Anneli
Tuomi Taru
Vänni Irja

Martta- piiriliitot

ETELÄ-HÄMEEN MARTAT RY

perustettu 1952

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 34

Marttakerhoja 2

Marttoja 1 337

Hallituksen puheenjohtaja

Marja-Liisa Niskanen,

Valkeakoski, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Jaana Korsström, toimin-
nanjohtaja 29.2.2004 asti

Arja Pehkonen, erikois-
neuvoja, toiminnanjohtaja
1.3.2004 alkaen

Heidi Pirttijoki, erikois-
neuvoja 1.3.2004 alkaen

Sirpa Syrjälahti, toimisto-
työntekijä 31.3.2004 asti

Toimisto

Kasarmikatu 7 b,

13100 Hämeenlinna

ETELÄ-KARJALAN MARTTAPIIRILIITTO RY

perustettu 1921

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 78

Marttakerhoja 97

Marttoja 5 554

Hallituksen puheenjohtaja

Pirjo Nisonen, Lappeen-
ranta, 2002 alkaen

Toimihenkilöt

Anneli Aronpuro,

toimistosihteeri

Eija Europaeus,

erikoisneuvoja

Päivi Jukkara,

erikoisneuvoja

Tuija Kokkonen,

erikoisneuvoja

Eeva Paju, ma. erikoisneu-
voja 1.9.–31.12.2004

Riitta Sutinen, erikoisneu-
voja, vapaana toimesta
15.4.2004 alkaen

Tuija Valjakka,

toiminnanjohtaja

Toimisto

Raatimiehenkatu 22, 53100

Lappeenranta

ETELÄ-SAVON MARTTA- PIIRILIITTO RY,

perustettu 1958

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 86

Marttoja 2 470

Hallituksen puheenjohtaja

Arja Loppukaarre,

Mikkeli, 1998 alkaen

Toimihenkilöt

Anneli Miekk-oja, neuvoja

Ritva Otva,

toiminnanjohtaja

Kati Putkonen,

toimisto/myyntisihteeri

Anna-Kaisa Turpeinen,
neuvoja

Toimisto

Kenkävero,

Pursialankatu 6,

50100 Mikkeli

ITÄ-HÄMEEN MARTAT RY

perustettu 1917

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 85

Marttoja 2 434

Hallituksen puheenjohtaja

Vuokko Porri,

Hollola, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Pirkko Rosti, erikoisneuvoja

Tuulikki Uusitalo,

toiminnanjohtaja

Toimisto | Laaksokatu 1,
15140 Lahti

KAINUUN MARTAT RY

perustettu 1939

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 19

Marttoja 679

Hallituksen puheenjohtaja

Anu Halme,

Vuokatti, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Tanja Kaikkonen,

neuvoja 31.7.2004 asti

Sanna Kurkinen, neuvoja,
vapaana toimesta

Tuula Kärnä, neuvoja
1.8.2004 alkaen

Pirjo Määttä,

toiminnanjohtaja

Toimisto

Sammonkatu 10 A 3,

87100 Kajaani

PIRKANMAAN MARTAT RY

perustettu 1926

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 70

Marttakerhoja 6

Marttoja 2 820

Hallituksen puheenjohtaja

Maija Lepistö,

Tampere, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Marja Kuuteri-Kallio,

toiminnanjohtaja

Tuula Kylä-Laaso, neuvoja

Virpi Laakso, toimiston-
hoitaja 31.8.2004 asti

Raija Laitinen,

erikoisneuvoja

Anne Sannamo, neuvoja

Irmeli Vuolle, toimiston-
hoitaja 4.10.2004 alkaen

Toimisto

Postikatu 7,

33100 Tampere

POHJOIS-KARJALAN MARTAT RY

perustettu 1907

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 152

Marttakerhoja 18

Marttoja 4 164

Hallituksen puheenjohtaja

Ritva Lukkarinen-

Puruskainen, Kontiolahti,
2000 alkaen

Toimihenkilöt

Tiina Anola-Pukkila,

erikoisneuvoja

Lea Kallberg,

toimistosihteeri

Jaana Korhonen, neuvoja

Sari Mäenpää, neuvoja
1.2.–31.11.2004

Tuija Puttonen, neuvoja

Maarit Sallinen, neuvoja

Marjahelena Salonen,

koulutus- ja

tutkintovastaava

Ilona Tossavainen,

toiminnanjohtaja

Toimisto

Kauppakatu 23 b B 13,

80100 Joensuu

Kiteen toimisto,

Pokentie 3, 82500 Kitee

POHJOIS-POHJANMAAN MARTTAPIIRILIITTO RY

perustettu 1918

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 52

Marttoja 1 390

Hallituksen puheenjohtaja

Eila Keränen,

Vaala, 2002 alkaen

Toimihenkilöt

Tuija Biskop, toiminnan-

johtaja 31.8.2004 asti

Maarit Nissi,

neuvoja 31.8.2004 asti,
ma. toiminnanjohtaja

1.9.2004 alkaen

Marja-Leena Pirkola,

projektityöntekijä,

ma. neuvoja 1.9.2004 alkaen

Toimisto

Kajaaninkatu 36,

90100 Oulu

POHJOIS-SAVON MARTTAPIIRILIITTO RY

perustettu 1917

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 90

Marttoja 3 121

Hallituksen puheenjohtaja

Mari Soininen,

Kuopio, 2002–2004

Toimihenkilöt

Tiina Ikonen,

erikoisneuvoja

Merja Juutilainen,

toimistotyöntekijä

17.11.2004 asti

Päivi Jyrälä, toimistotyön-

tekijä 15.11.2004 alkaen

Sirpa Ledentsä, toimisto-

työntekijä 1.8.2004 alkaen

Pirjo Niskanen, toimisto-

työntekijä 7.1.–6.7.2004

Heta Nykänen,

erikoisneuvoja

Mirja Paulo,

toiminnanjohtaja

Toimisto

Ajurinkatu 43,

70110 Kuopio

SATAKUNNAN MARTAT RY

perustettu 1952

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 64

Marttoja 2 437

Hallituksen puheenjohtaja

Tellervo Leppiniemi,
Lamppi, 2002 alkaen

Toimihenkilöt

Raija-Liisa Heinonen,
toiminnanjohtaja
Sari Raininko, neuvoja

Toimisto

Valtakatu 7 C,
28100 Pori

UUDENMAAN MARTAT RY

perustettu 1929

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 145

Marttakerhoja 14

Marttoja 5 121

Hallituksen puheenjohtaja

Hanna Markkula-Kivisilta,
Vantaa, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Hilkka Huttunen,
erikoisneuvoja
Anne Lempinen,
toiminnanjohtaja
Hanna Pikkarainen,
erikoisneuvoja
Johanna Sademaa,
erikoisneuvoja
Kirsi Tuominen,
erikoisneuvoja

Toimisto

Kalevankatu 3 B 11,
00100 Helsinki

Kauha ja kukkaro

Kalevankatu 3 B 11,
00100 Helsinki
p. (09) 684 4940

Helsingin Marttayhdistyk-
sen Etelä-Haagan
uusi talouskoulu
Kangaspellontie 7 A,
00350 Helsinki,
p. (09) 587 9669

VARSINAIS-SUOMEN MARTAT RY

perustettu 1910

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 119

Marttakerhoja 28

Marttoja 5 837

Hallituksen puheenjohtaja

Riitta Leinonen, Turku,
2004 alkaen

Toimihenkilöt

Riitta Kurkilahti, neuvoja
Teija Leppämäki,
projektipäällikkö
Emmi Lukkarila,
ma. neuvoja 1.8.2004 alkaen
Teija Malinen, projekti-
sihteeri, vapaana toimesta
1.10.2004 alkaen
Pia Niemonen,
erikoisneuvoja
Raija Riihiluoma,
erikoisneuvoja
Riikka Sarajuuri, neuvoja,
vapaana toimesta 1.8.2004
alkaen
Sanna Voutilainen,
toiminnanjohtaja
Marita Wahlroos,
toimistos sihteeri

Toimisto

Kaskenkatu 2 B 4,
20700 Turku

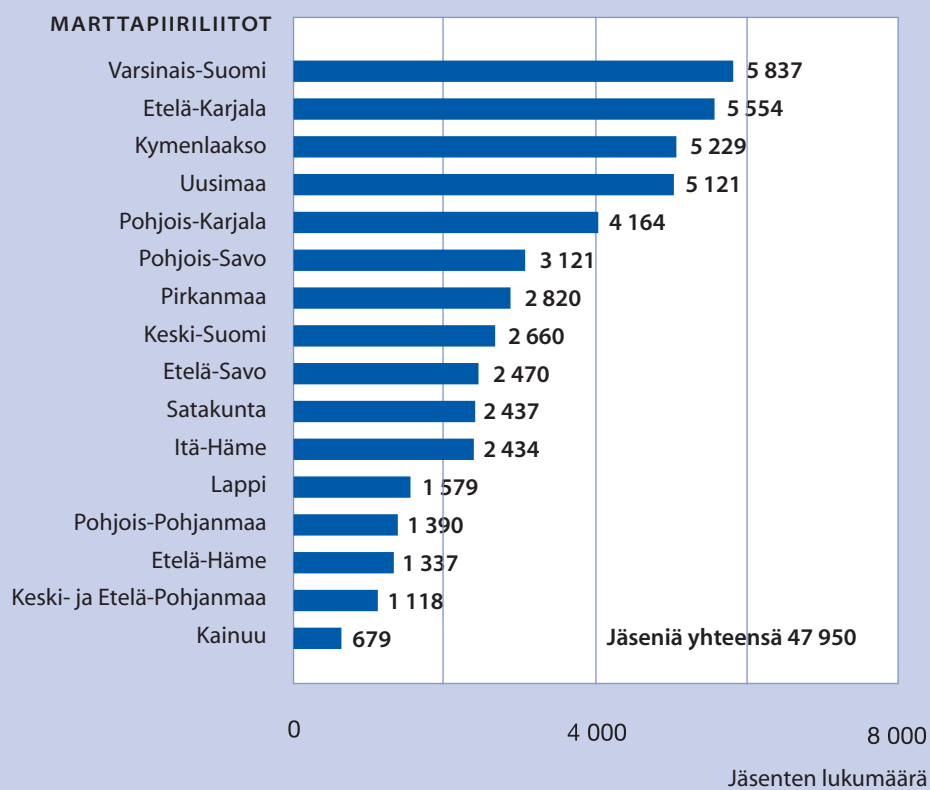
MARTTAJÄRJESTÖN OMISTAMA KOTI- TALOUSOPPILAITOS

Oulun Palvelualan Opisto

Kotiapulaiskoulu perustettu
1942

Om. Oulun Marttayhdistys-
ten Paikallisliitto ry
Teuvo Pakkalan katu 15,
90100 Oulu
p. (08) 535 2000

Marttajärjestön jäsenet 2004

Marttaliiton kunniajäsenet

Kunniapuheenjohtaja
Saara Mikkola,
Hämeenlinna 1999 -,
kunniajäsen 1989 - 1999

Kunniajäsenet
Birgitta Bröckl,
Parainen 2004-
Anni Cleve,
Vehkalahti 1987-
Eeva Erola,
Tampere 2004-
Salme Holma,
Tuusula 2004-
Kerttu Huitu,
Vihti 1989-
Pirkko Ikonen,
Toivakka 2004-
Ilta Ikkala,
Saarijärvi 1989-
Liisa Laitinen,
Siilinjärvi 1999-

Katri Lehto,
Hyvinkää 1989-
Marjatta Lindeberg,
Kesälahti 1999-
Maija Nevalainen,
Ruokolahti 2004-
Maija Pekkarinen,
Helsinki 1977-
Kerttu Peltoniemi,
Kokkola 1999-
Raili Puhakka,
Anjalankoski 2004-
Leila Rautalahti,
Espoo 1999-
Anja Sillanpää,
Mynämäki 2004-
Helena Snellman,
Helsinki 1999-
Lea Sutinen,
Juuka 1999-
Eva von Weissenberg,
Kemiö 1989-

Marttapiiri- liittojen toiminta

RUOKA JA RAVITSEMUS

► Ruoka ja ravitsemusneuvontaa toteutettiin pääteemalla Hyvää suomalaista ruokaa. Piiriliitot pitivät ruoka- ja ravitsemusaiheisia kursseja luentoja ja tapahutumia. Myös paikallislehdissä ja -radioissa kerrottiin luonnonantimista ja terveellisestä ruoasta.

► Etelä-Hämeessä pikkukokikurssit olivat hyvin suosittuja, eivätkä kaikki halukkaat mahtuneet mukaan. Etelä-Karjalassa pidettiin mm. 16 Elinvoimaa ikäihmisille kurssia yhteistyössä Savitaipaleen vanhaintuki ry:n kanssa. Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa martat ovat innostuneet suorittamaan tai-toavaimia, suoritusten määrä kaksinkertaistui.

► Keski- ja Etelä-Pohjanmaalla avoimet ruoanvalmistuskurssi täyttyivät jälleen, ilahduttavaa oli myös miesten runsas osallistuminen. Erityisruokavaliokurssit ovat yhä suosittumia, niiden tarve on ilmeinen. Ky-

menlaaksossa suosituin kurssi oli Potuttaako-peru-naruokakurssi. Puoli kiloa kasviksia -kursseja ja vilja-ruokakursseja pidettiin myös paljon.

► Pirkanmaalla sienisato oli hyvä ja tämä teki mahdolliseksi monipuolisen neuvonnan. Sienikurssit, -luennot, -näyttelyt ja -retket kiinnostivat ihmisiä. Itä-Hämeessä hyvä sienisyksy aiheutti suuren sienineuvonnan kysynnän. Asiakkaat toivat paljon sienä tunnistettavaksi. Hyvä sienisato jatkui lämpimien säiden vuoksi pitkään. Lapin Marttojen sieniasiantuntemusta käytettiin runsaasti erilaisilla sienikursseilla ja -retkillä sekä sienien tunnistuspalvelussa.

► Pohjois-Pohjanmaalla, Etelä-Savossa ja Satakunnassa Puoli kiloa päivässä -kasviskampanja innostaa niin marttoja kuin muitakin. Martoille kasviskoulutusta järjestettiin ketjukoulutusperiaatteella ja yhdistykset järjestivät paljon kasvisneuvontaa.

► Muiden maiden keittiöt herättävät kiinnostusta. Keski-Suomessa kurssiaiheina

**KESKI- JA ETELÄ-
POHJANMAAN MARTTA-
PIIRILIITTO RY,**
perustettu 1929

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 26
Marttakerhoja 3
Marttoja 1 118

Hallituksen puheenjohtaja
Ulla Keski-Sämpi, Kannus,
2004 alkaen

Toimihenkilöt

Tuija Biskop, toiminnan-
johtaja 1.9.2004 alkaen
Emmi Lukkarila,
neuvoja, vapaana toimesta
1.9.2004 alkaen
Maria Olli-Vesalainen, osa-
aikainen projektityöntekijä
1.1.–30.11.2004
Tamara Turpeinen,
neuvoja
Eija Tuukkanen,
projektityöntekijä
1.1.–31.8.2004, ma. neuvoja
1.9.2004 alkaen
Helinä Wiik, toiminnan-
johtaja 30.9.2004 asti

Kotitalouskeskus ja toimisto
Vingenkatu 15 A ja
15 B 14, 67100 Kokkola

**KESKI-SUOMEN
MARTAT RY**
perustettu 1925

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 70
Marttakerhoja 2
Marttoja 2 660

Hallituksen puheenjohtaja
Lea Saarikoski,
Jyväskylä, 2003 alkaen

Toimihenkilöt

Hanni Kuronen,
erikoisneuvoja
Ritva Nykänen,
toiminnanjohtaja

Toimisto
Väinökatu 36 b A,
40100 Jyväskylä
Keski-Suomen Marttala,
Väinökatu 36 b B,
40100 Jyväskylä

**KYMENLAAKSON
MARTTAPIIRILIITTO RY**
perustettu 1921

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 72
Marttakerhoja 88
Marttoja 5 229

Hallituksen puheenjohtaja
Leena Mäkinen,
Kouvola, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Virpi Ikonen,
erikoisneuvoja
Sari Rokka, erikoisneuvoja
Anne Saarikko,
toiminnanjohtaja
Anneli Simonen, neuvoja

Toimisto
Kauppalankatu 10,
45100 Kouvola
Haminan toimisto,
Maariankatu 8,
49400 Hamina

LAPIN MARTAT RY
perustettu 1926

Jäsenet

Marttayhdistyksiä 63
Marttoja 1 579

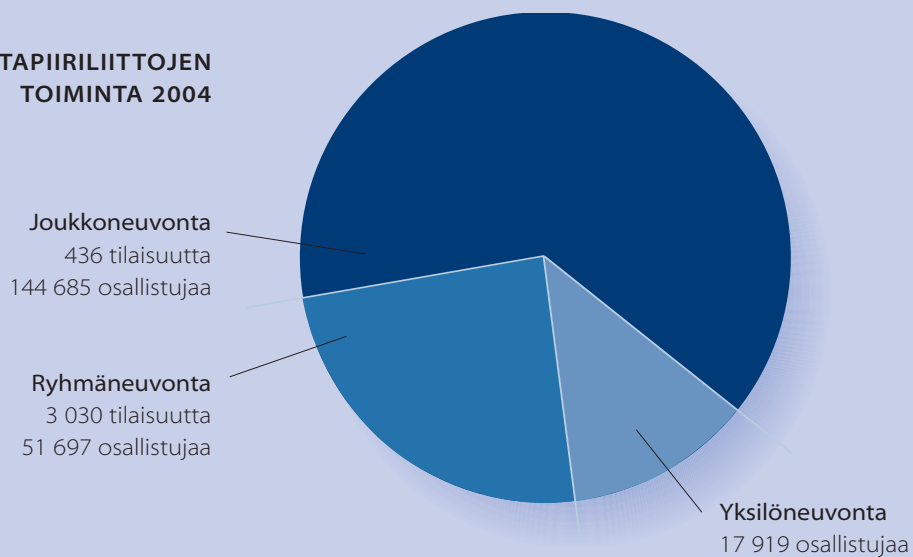
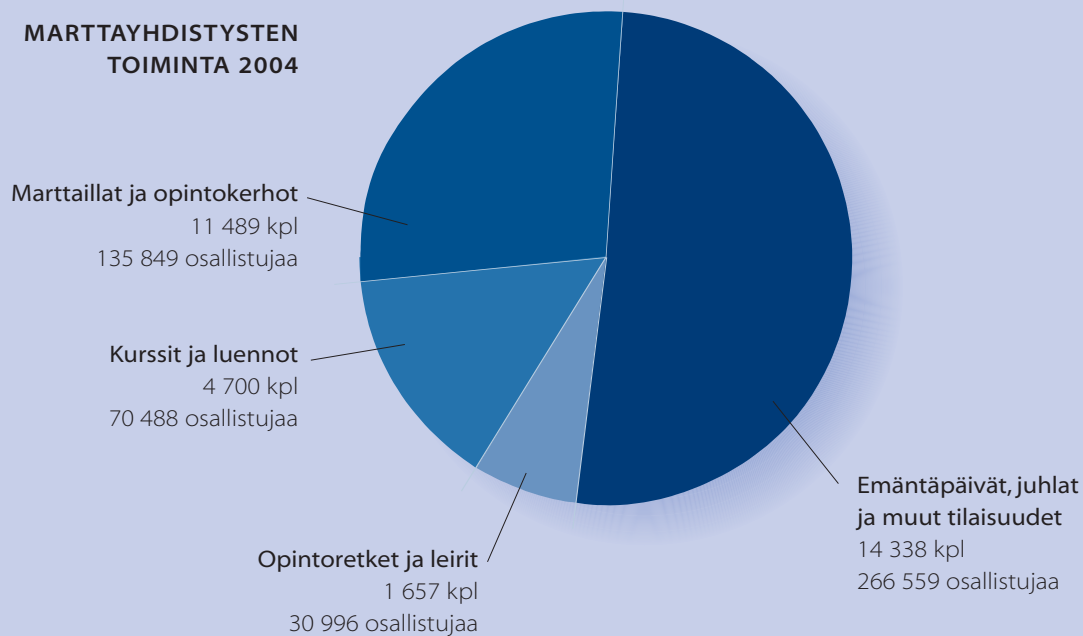
Hallituksen puheenjohtaja
Liisa Eloranta,
Rovaniemi, 2004 alkaen

Toimihenkilöt

Riitta Hytönen, neuvoja
30.9.2004 asti
Merja Kaunisvaara,
toimistotyöntekijä
16.2.2004 asti
Paula Kotala, toimistotyön-
tekijä 9.2.2004 alkaen
Eeva-Maija Laurila,
ma. toiminnanjohtaja
Liisa Mäenpää,
toiminnanjohtaja,
vapaana toimesta
Heli Palo, neuvoja,
vapaana toimesta
Maija Pyhäjärvi,
erikoisneuvoja

Toimisto

Rovakatu 13,
96100 Rovaniemi

**MARTTAPIIRILIITTOJEN
TOIMINTA 2004****MARTTAYHDISTYSTEN
TOIMINTA 2004**

MarttaHotellissa yövyt mukavasti ja rauhallisesti keskellä Helsinkiä, lähellä nähtävyyksiä ja suuria tavarataloja sekä oopperaa ja teattereita. Sisäpihalla on parkkipaikkoja autoileville asiakkaille.

Viihtyisissä huoneissa on kaikki mukavuudet. Puolet huoneista on savuttomia.

MARTTARAVINTOLA

Tule tutustumaan raikkaaseen ympäristöömme ja ihailemaan näköalaa Helsingin kattojen yli.

Perinteikäs Marttaravintola tarjoaa suomalaista kotiruokaa valoisassa, savuttomassa ympäristössä. Kesäisin ruoan voi nauttia myös uusitulla, katetulla kattoterassilla. Vuokraamme tiloja kokouksiin ja yksityisjuhliin.

YHTEYSTIEDOT

Uudenmaankatu 24
FIN-00120 Helsinki
Finland
Tel. +358 9 618 7400
Fax +358 9 618 7401
Info@marttahotelli.fi
www.marttahotelli.fi

Martta Hotelli

*Palveluhenkinen ja kielitaitoinen henkilökuntamme
toivottaa Sinut tervetulleeksi pieneen, persoonalliseen
ja kodikkaaseen MarttaHotelliin.*

MARTTALIITON TOIMISTO

Käynti- & postiosoite

Uudenmaankatu 24 A, 00120 Helsinki

Puhelimet

Marttaliiton vaihde (09) 618 7411

Emäntälehdien vaihde (09) 618 7422

Faksit

Marttaliitto (09) 6187 4560

Emäntälehti (09) 6187 4460

Sähköposti martat@martat.fi

Internet www.martat.fi

Maksullinen neuvontapuhelin

0600 14882 ma–pe klo 12–15,

hintaa 1 euro/min + pvm/mpm